

INSPEKCJA OCHRONY ŚRODOWISKA

**WOJEWÓDZKI INSPEKTORAT OCHRONY ŚRODOWISKA
W BIAŁYMSTOKU
Delegatura w Suwałkach**

16-400 Suwałki, ul. Piaskowa 5 tel. 87-563-24-90, tel/fax 87-563-24-80
e-mail: suwalki@wios.bialystok.pl
www.wios.bialystok.pl

**Informacja
Podlaskiego Wojewódzkiego
Inspektora Ochrony Środowiska
o stanie środowiska na terenie powiatów:
suwalskiego grodzkiego i suwalskiego ziemskiego
w 2012 roku**

**Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku
Delegatura w Suwałkach**

*Informacja Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska o stanie środowiska
na terenie powiatów: suwalskiego grodzkiego i suwalskiego ziemskiego w 2012 roku*

Spis treści

WSTĘP	3
PODSTAWOWE INFORMACJE O POWIECIE	3
DZIAŁALNOŚĆ INSPEKCYJNO-KONTROLNA I BADAWCZA	5
ZAKRES DZIAŁALNOŚCI INSPEKCYJNO-KONTROLNEJ	6
MONITORING ŚRODOWISKA	6
POWIETRZE	7
PRESJE – emisja zanieczyszczeń do powietrza	7
STAN – ocena jakości powietrza	8
PRZECIWDZIAŁANIA – działalność kontrolna	9
STAN CZYSTOŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH	12
PRESJE – źródła zanieczyszczeń wód	12
STAN – ocena jakości wód powierzchniowych	14
KLASYFIKACJA WÓD	14
OMÓWIENIE WYNIKÓW BADAŃ	16
RZEKI	16
JEZIORA	22
PRZECIWDZIAŁANIA – działalność kontrolna	29
KONTROLE PROBLEMOWE Z ZAKRESU GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ	29
WODY PODZIEMNE	33
PRESJE	33
STAN – ocena jakości wód podziemnych	33
KLASYFIKACJA WÓD PODZIEMNYCH	33
GOSPODARKA ODPADAMI	35
PRESJE	35
ODPADY PRZEMYSŁOWE	35
ODPADY KOMUNALNE	35
STAN	36
SKŁADOWISKA	36
PRZECIWDZIAŁANIA – kontrole składowisk i zakładów przemysłowych	38
HAŁAS KOMUNIKACYJNY I PRZEMYSŁOWY	39
PRESJE – źródła hałasu	39
STAN – pomiary hałasu	39
HAŁAS KOMUNIKACYJNY	39
PRZECIWDZIAŁANIA	41
HAŁAS KOMUNIKACYJNY	41
HAŁAS PRZEMYSŁOWY – działalność kontrolna	42
POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	43
PRESJE – źródła promieniowania elektromagnetycznego	43
STAN – pomiary monitoringowe	43
PRZESTRZEGANIE WYMAGAŃ OCHRONY ŚRODOWISKA W ROLNICTWIE	45
KONTROLE GOSPODARSTW ROLNYCH	45
PRZESTRZEGANIE WYMAGAŃ OCHRONY ŚRODOWISKA W TURYSTYCE	45
KONTROLE OBIEKTÓW TURYSTYCZNYCH	45
OCHRONA ŚRODOWISKA PRZED AWARIAMI	46
NIEBEZPIECZNE SUBSTANCJE CHEMICZNE W ZAKŁADACH PRZEMYSŁOWYCH	46
TRANSPORT	46

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku
Delegatura w Suwałkach

*Informacja Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska o stanie środowiska
na terenie powiatów: suwalskiego grodzkiego i suwalskiego ziemskiego w 2012 roku*

WSTĘP

PODSTAWOWE INFORMACJE O POWIECIE

Położenie

Powiat suwalski położony jest w północnej części województwa podlaskiego, na obszarze zaliczanym do Zielonych Płuc Polski. Ukształtowanie terenu charakteryzują połodowcowe, pagórkowate obszary Pojezierzy Wschodniosuwalskiego i Zachodniosuwalskiego w części północnej i centralnej powiatu oraz równinne obszary Równiny Augustowskiej w południowej części powiatu.

Pod względem zajmowanej powierzchni *powiat suwalski grodzki* zajmuje szesnaste miejsce w województwie, natomiast *powiat suwalski ziemski* jest na dziewiątym miejscu w województwie podlaskim. Obszar powiatu suwalskiego grodzkiego wynosi 65,51 km², powiatu suwalskiego ziemskiego 1306,94 km². W centralnej części powiatu znajduje się Suwalski Park Krajobrazowy, południowo-wschodnią część zajmuje Wigierski Park Narodowy. Powiat suwalski graniczy od północy z Litwą, od wschodu z powiatem sejneńskim, od południa z powiatem augustowskim, natomiast od zachodu z województwem warmińsko-mazurskim.

Suwałki – miasto w randze powiatu grodzkiego i siedziba powiatu suwalskiego ziemskiego, położone nad rzeką Czarną Hańczą w północno-wschodniej części Polski jest jednym z trzech obok Białegostoku i Łomży większych ośrodków miejskich województwa podlaskiego. W latach 1975-1999 było stolicą województwa suwalskiego.

Na ziemiach dzisiejszej Suwalszczyzny w dawnych wiekach władali Jaćwingowie, którzy pod koniec XIII wieku ulegli Krzyżakom a następnie ziemie pojaćwieskie znalazły się pod zarządem Wielkiego Księstwa Litewskiego i na wiele lat stały się terenem książęcych i królewskich łowów. W 1720 roku król August II nadał prawa miejskie Suwałkom. W XVIII wieku Suwałki były siedzibą powiatu wigierskiego w ramach departamentu łomżyńskiego. Po III rozbiórce Polski i konfiskacie przez władze pruskie dóbr kamedulskich Suwałki straciły funkcję miasta powiatowego. W 1816 roku postanowieniem namiestnika Królestwa Polskiego pod rządami królewskimi rosyjskiego cara miasto zostało siedzibą władz województwa augustowskiego, a następnie guberni augustowskiej. Po zakończeniu I wojny światowej i odzyskaniu niepodległości Suwałki pełniły funkcję miasta powiatowego w granicach województwa białostockiego.

Przez powiat suwalski przebiegają ważne szlaki komunikacyjne:

- droga krajowa nr 8 biegnąca od południowo-zachodniej do północno-wschodniej granicy państwa, jest częścią międzynarodowej trasy E67 łączącej Europę Środkową ze Skandynawią, w części od Warszawy do Helsinek zwaną „*Via Baltica*”, o przebiegu *granica państwa (Republika Czeska) – Kudowa Zdrój – Wrocław – Warszawa – Białystok – Augustów – Suwałki – Budzisko – granica państwa (Republika Litewska)*.
- droga wojewódzka nr 651, łącząca drogę krajową nr 65 w Gołdapi z drogą wojewódzką nr 653 w Sejnach, o przebiegu *Gołdap – Olecko – Żytkiejmy – Szypliszki – Sejny*,
- droga wojewódzka nr 652 łącząca drogę krajową nr 65 w miejscowości Kowale Oleckie z drogą krajową nr 8 w Suwałkach, o przebiegu *Kowale Oleckie – Drozdowo – Filipów – Suwałki*,
- droga wojewódzka nr 653, łącząca drogę krajową nr 65 w Sedrankach z drogą krajową nr 16 w Poćkunach, o przebiegu *Sedranki – Bakalarzewo – Suwałki – Sejny – Poćkuny*,
- droga wojewódzka nr 655 łącząca drogę krajową nr 63 w miejscowości Kap koło Giżycka z drogą wojewódzką nr 651 w Rutce-Tartak, o przebiegu *Kap – Wydminy – Olecko – Wieliczki – Cimochy – Raczki – Suwałki – Jeleniewo – Rutka-Tartak*, zwana Północną Drogą Tysiąca Jezior,
- droga wojewódzka nr 664 łącząca drogę wojewódzką 655 w Raczkach z planowanym polsko-białoruskim przejściem granicznym Lipszczany – Sofijewo, o przebiegu *Raczki – Augustów – Lipsk – granica państwa (Republika Białorusi)*,

**Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku
Delegatura w Suwałkach**

*Informacja Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska o stanie środowiska
na terenie powiatów: suwalskiego grodzkiego i suwalskiego ziemskiego w 2012 roku*

- linia kolejowa relacji *Warszawa – Białystok – Sokółka – Dąbrowa Białostocka – Augustów – Suwałki – Trakiszki – Śestokai (Republika Litewska)*, będąca częścią przyszłej tzw. „Rail Baltica” łączącej Warszawę z Helsinkami,
- linia kolejowa relacji *Suwałki – Raczki – Olecko – Elk*.

Struktura administracyjna i ludność

Miasto Suwałki – powiat suwalski grodzki zamieszkuje 69.404 osób (stan: 31.XII.2012 r.). Suwałki są drugim pod względem liczby ludności miastem w województwie podlaskim. Gęstość zaludnienia w Suwałkach wynosi 1059 os./km².

Powiat suwalski ziemski liczy 36.024 osób (stan: 31.XII.2012 r.), a gęstość zaludnienia w powiecie suwalskim wynosi 28 osób/ km².

Na terenie powiatu znajduje się dziewięć gmin wiejskich (Suwałki, Szypliszki, Filipów, Raczki, Jeleniewo, Przerośl, Wizajny, Bakałarzewo, Rutka-Tartak).

Jednostki samorządowe powiatu suwalskiego grodzkiego i suwalskiego ziemskiego	Powierzchnia [km ²]	Ludność [mieszk.]	Gęstość zaludnienia [os./km ²]
Miasto Suwałki (powiat grodzki)	65,51	69.404	1059
Powiat suwalski ziemski	1306,94	36.024	28
Gminy wiejskie:			
Suwałki	264,55	7.252	27
Szypliszki	156,43	3.946	25
Filipów	150,81	4.524	30
Raczki	142,24	6.071	43
Jeleniewo	131,37	3.162	24
Przerośl	123,62	3.059	25
Wizajny	111,90	2.463	22
Bakałarzewo	122,56	3.077	25
Rutka-Tartak	103,46	2.470	24

Gospodarka

Suwałki są głównym centrum gospodarczym powiatu suwalskiego grodzkiego. W mieście najwięcej jest małych i średnich przedsiębiorstw, większe zakłady związane są przede wszystkim z Suwalską Specjalną Strefą Ekonomiczną. Powiat suwalski ziemski ma charakter typowo rolniczy. Zarówno na terenie miasta, jak i powiatu suwalskiego ziemskiego występuje najwięcej zakładów z sektora rolno-spożywczego, budowlanego, drzewnego, wydobywczego, handlu i usług, a coraz prężniej rozwijają się także sektor energetyki wiatrowej i turystyka. Pod koniec 2012 r. w mieście Suwałki zarejestrowanych było 6947 podmioty gospodarcze, z czego 229 należały do sektora publicznego, a 6.718 stanowiło własność prywatną. Na terenie powiatu suwalskiego ziemskiego na koniec 2012 roku było zarejestrowanych ogółem 1.800 podmioty gospodarki narodowej, z czego w sektorze prywatnym zarejestrowano 1.700, a w publicznym 100 podmiotów.

Walory przyrodnicze powiatów

Suwalszczyznę charakteryzuje polodowcowa, bardzo urozmaicona rzeźba terenu – od wysokich wzniesień (moreny denne i czołowe, kemy, ozy) po głębokie doliny (rynny polodowcowe, wiszące doliny, zagłębienia wytopiskowe) czy sandry. Największą atrakcją turystyczną pozostają jednak wody – rzeki i jeziora. Czarna Hańcza, Szeszupa i Rospuda to trzy główne rzeki uwidocznione w herbie powiatu suwalskiego ziemskiego, oprócz nich szczególnymi walorami charakteryzują się także Szelmentka, Marycha, Błędzianka i Wiatrołuza. Na terenie powiatu znajduje się około 140 zbiorników wodnych o powierzchni powyżej 1 ha, najatrakcyjniejsze turystycznie zbiorniki wodne występują głównie w ciągach rzek m. in.: Hańcza, Wigry, Szelment Wielki i Mały, jeziora bakałarzewskie (np.: Sumowo, Bolesty), jeziora filipowskie (np.: Rospuda, Mieruńskie Wielkie, Garbaś), jeziora

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku
Delegatura w Suwałkach

*Informacja Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska o stanie środowiska
na terenie powiatów: suwalskiego grodzkiego i suwalskiego ziemskiego w 2012 roku*

kleszczowieckie (np.: Kojle, Perty, Jaczno, Kamendul), jeziora szurpilskie (np.: Szurpiły, Jegłówek), jeziora przeroślańskie (Przerośl, Białe Filipowskie, Krzywe Filipowskie, Boczne). Spośród jezior powiatu suwalskiego Rada Powiatu Uchwałą nr X/64/03 z dnia 24 września 2003 r. zmienioną Uchwałą nr XXII/113/04 z dnia 29 czerwca 2004 r., Uchwałą nr XXVI/141/09 z dnia 25 czerwca 2009 r. oraz Uchwałą nr VII/59/11 z dnia 30 czerwca 2011 r. objęła 44 zbiorniki zakazem używania obiektów pływających o napędzie spalinowym.

Uchwałą nr XXXI/331/2013 z dnia 30 stycznia 2013 r. Rada Miejska w Suwałkach objęła zakazem używania obiektów pływających wyposażonych w silniki spalinowe zalew Arkadia.

Zarówno na terenie miasta Suwałki, jak i powiatu suwalskiego ziemskiego występują tereny objęte ochroną prawną o szczególnych walorach przyrodniczych. W Suwałkach w 2012 roku (wg danych GUS) obszary prawnie chronione stanowiły 14,66 % powierzchni miasta – 960,2 ha, w tym obszary chronionego krajobrazu należące do „Pojezierza Północnej Suwalszczyzny” i „Puszczy i Jezior Augustowskich” oraz obszar rezerwatu archeologicznego „Cmentarzysko Jaćwingów”. W mieście ustanowiono także 21 pomników przyrody, w porównaniu z poprzednim rokiem liczba zmalała o 5 obiektów przyrodniczych.

Na terenie powiatu ziemskiego obszary chronione zajmują aż 56,15 % powierzchni powiatu (73.391,1 ha). Na Wigierski Park Narodowy przypada 7974,3 ha, na Suwalski Park Krajobrazowy 6284 ha, rezerwaty przyrody 375,1 ha (m. in.: „Cmentarzysko Jaćwingów”, „Jezioro Hańcza”, głazowiska: „Łopuchowo”, „Bachanowo”, „Rutka”), obszary chronionego krajobrazu 59040,0 ha (w ramach „Pojezierza Północnej Suwalszczyzny”, „Doliny Rospudy”, Doliny Błędzianki”, „Puszczy i Jezior Augustowskich”), użytki ekologiczne 827,1 ha (m. in.: „Bagno Wiżajny”, „Linówek”, Marianka I i II”, „Łanowicze”, „Jegłówek”, „Szurpiły”, „Kojle”, „Perty”, „Rospuda”. W powiecie zlokalizowanych jest 95 pomników przyrody (głazy, drzewa i grupy drzew, aleje lipowe, kolonia mewy śmieszki).

Na terenie miasta Suwałki obszary leśne zajmują łącznie 918,0 ha, w tym lasy – 882,0 ha. Lesistość sięga 13,5 % powierzchni powiatu grodzkiego. W powiecie suwalskim ziemskim obszary leśne zajmują łącznie 23.600,4 ha, w tym lasy – 23.273,2 ha. Lesistość sięga 17,8 % powierzchni powiatu, przy czym najbardziej zalesione są gminy Suwałki (29,4 %) i Rutka-Tartak (25,5 %).

Szczególnie cenne obszary objęte są Europejską Siecią Ekologiczną Natura 2000, za które uznaje się tereny najważniejsze dla zachowania zagrożonych lub bardzo rzadkich gatunków roślin, zwierząt czy charakterystycznych siedlisk przyrodniczych, mających znaczenie dla ochrony wartości przyrodniczych Europy. Na terenie powiatu suwalskiego sieć Natura 2000 tworzą: obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO) – *Puszcza Augustowska* (PLB200002), oraz zatwierdzone lub projektowane specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO) – *Jeleniewo* (PLH 200001), *Ostoja Suwalska* (PLH200003), *Ostoja Wigierska* (PLH200004), *Ostoja Augustowska* (PLH200005), *Dolina Szeszupy* (PLH200016), *Dolina Górnej Rospudy* (PLH200022), *Torfowiska Gór Sudawskich* (PLH200017).

DZIAŁALNOŚĆ INSPEKCYJNO-KONTROLNA I BADAWCZA

Prawne podstawy funkcjonowania Inspekcji Ochrony Środowiska określono w ustawie z dnia 20 lipca 1991 r., która nałożyła na nią obowiązki:

- kontrolowania przestrzegania przepisów prawa o ochronie środowiska przez podmioty gospodarcze,
- prowadzenia badania stanu środowiska,
- informowania społeczeństwa o wynikach tych badań.

Cele działalności inspekcyjno-kontrolnej WIOŚ są corocznie ustalane w planach pracy, tworzonych na podstawie wytycznych Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, analizy wyników dotychczasowej działalności, propozycji przekazanych przez Marszałka, Wojewodę oraz propozycji zgłaszanych przez organy samorządowe.

**Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku
Delegatura w Suwałkach**

*Informacja Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska o stanie środowiska
na terenie powiatów: suwalskiego grodzkiego i suwalskiego ziemskiego w 2012 roku*

ZAKRES DZIAŁALNOŚCI INSPEKCYJNO-KONTROLNEJ

Podstawowym celem kontroli jest wymuszenie na jednostkach organizacyjnych podejmowania działań, które w konsekwencji mają spowodować zmniejszenie ich negatywnego wpływu na środowisko. Inspekcja Ochrony Środowiska zgodnie z przysługującymi kompetencjami może zastosować różnego rodzaju środki dyscyplinujące, między innymi:

- wydać zarządzenie pokontrolne,
- wydać decyzję wyznaczającą termin usunięcia zaniedbań, a w przypadku stwierdzenia zagrożenia życia lub zdrowia, a także znacznych szkód w środowisku, decyzję wstrzymującą działalność zakładu,
- wymierzyć karę pieniężną za naruszanie warunków korzystania ze środowiska,
- skierować wystąpienia do innych organów administracji państwowej, rządowej i samorządu terytorialnego z wnioskiem o podjęcie działań związanych z ich właściwością,
- zastosować karę grzywny (mandat karny),
- skierować wniosek do sądu i organów ścigania.

*W tym miejscu należy zwrócić uwagę na **możliwości prawnych działań samorządów**, zbieżnych z kompetencjami lub celami działań przypisanymi Inspekcji Ochrony Środowiska, które pozwalają przeciwdziałać negatywnemu oddziaływaniu na środowisko, a także minimalizować problemy środowiskowe.*

W 2012 r. na terenie miasta Suwałki i powiatu suwalskiego przeprowadzono 101 kontroli i czynności kontrolnych, w tym 34 kontrole pozaplanowe i interwencyjne, w najbardziej uciążliwych podmiotach i obiektach, przeprowadzając 14 pomiarów emisji zanieczyszczeń do środowiska. Podczas 61 kontroli stwierdzono nieprawidłowości, wobec czego zastosowano następujące sankcje:

- wydano 56 zarządzeń pokontrolnych zawierających 146 obowiązków,
- wydano 16 decyzji administracyjnych,
- skierowano 39 wystąpień do innych organów,
- nałożono 1 karę finansową za niedotrzymanie warunków środowiskowych,
- nałożono 6 kar grzywny na łączną kwotę 2.200 złotych,
- w 39 przypadkach zastosowano pouczenia, a w 79 przypadkach – instruktaż.

W ramach działalności wydano także 7 opinii i 44 zaświadczenia.

W I połowie 2013 r. na terenie powiatów przeprowadzono 62 kontrole, w tym 15 kontroli interwencyjnych, przeprowadzając 7 pomiarów emisji zanieczyszczeń do środowiska. Podczas 35 kontroli stwierdzono nieprawidłowości, wobec czego zastosowano następujące sankcje:

- wydano 32 zarządzenia pokontrolne zawierające 59 obowiązków,
- wydano 2 decyzje administracyjne,
- skierowano 15 wystąpień do innych organów,
- nałożono 5 kar grzywny na łączną kwotę 1.400 złotych,
- w 19 przypadkach zastosowano pouczenia, a w 44 przypadkach – instruktaż.

MONITORING ŚRODOWISKA

W ramach działalności badawczej, główny zakres prac prowadzony jest w oparciu o Program Państwowego Monitoringu Środowiska (PMŚ), którego koordynatorem jest Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie. System PMŚ składa się z trzech głównych bloków zagadnień: presja (emisja), stan (jakość środowiska), ocena/prognoza.

Zadania PMŚ realizowane są głównie przez Wojewódzkie Inspektoraty Ochrony Środowiska. Stanowią one również wojewódzką bazę informacji o stanie środowiska. Program badawczy realizowany przez WIOŚ obejmuje następujące komponenty środowiska:

**Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku
Delegatura w Suwałkach**

*Informacja Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska o stanie środowiska
na terenie powiatów: suwalskiego grodzkiego i suwalskiego ziemskiego w 2012 roku*

- monitoring powietrza atmosferycznego,
- monitoring wód powierzchniowych płynących i stojących,
- monitoring wód podziemnych,
- monitoring hałasu,
- monitoring pól elektromagnetycznych,
- monitoring odpadów niebezpiecznych.

W każdym podsystemie na potrzeby wykonywanych ocen wyszczególniono 3 elementy: presję, stan i przeciwdziałanie.

Aktualne wyniki kontroli i badań stanu środowiska na terenie powiatu przedstawiono poniżej.

POWIETRZE

PRESJE – emisje zanieczyszczeń do powietrza

Do substancji mających największy udział w emisji zanieczyszczeń, pochodzących głównie z procesów spalania energetycznego należą: dwutlenek siarki, tlenki azotu, tlenek węgla i pyły. Pozostałe rodzaje zanieczyszczeń emitowane z zakładów przemysłowych zlokalizowanych na terenie województwa wynikają z rodzaju produkcji i stosowanej technologii, do najczęściej występujących należą: węglowodory aromatyczne i alifatyczne, alkohole alifatyczne i ich pochodne, kwasy organiczne, octan etylu i ksylen oraz inne zanieczyszczenia.

Głównymi źródłami zanieczyszczeń atmosfery na terenie województwa podlaskiego są ciepłownie miejskie, przemysłowe oraz rozproszone źródła emisji z sektora komunalno-bytowego, a także zanieczyszczenia komunikacyjne.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2012 r. emisja zanieczyszczeń pyłowych z terenu powiatu suwalskiego grodzkiego wyniosła 60 ton i w porównaniu do wyników z lat poprzednich obniżyła się. Emisja pyłów na terenie Suwałk w 2012 r. stanowiła 6,5 % emisji ogólnej w województwie, jest to 5 miejsce wśród powiatów.

Emisja zanieczyszczeń gazowych ogółem w 2012 r. wynosiła 155,1 ton – 10,5 % emisji całkowitej w województwie podlaskim. Porównując wyniki do danych z lat poprzednich pomimo wzrostu utrzymuje się ona na średnim poziomie. Wśród powiatów województwa pod względem emisji zanieczyszczeń gazowych miasto Suwałki było w 2012 r. na drugim miejscu. Emisję z powiatów na tle województwa przedstawiono w tabeli.

EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIIE UCIAŻLIWYCH											
	j.m.	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Emisja zanieczyszczeń pyłowych											
woj. podlaskie											
ogółem	t/r	1 972	2 176	2 004	1 740	1 748	1 324	1 146	1 096	977	919
powiat suwalski grodzki											
ogółem	t/r	57	67	85	72	68	85	71	65	64	60
ze spalania paliw	t/r	53	63	81	66	61	77	64	58	56	52
węglowo-grafitowe, sadza	t/r	1	-	-	-	-	1	1	1	1	1
powiat suwalski											
ogółem	t/r	-	-	5	6	-	-	-	-	-	-
ze spalania paliw	t/r	-	-	5	6	-	-	-	-	-	-
Emisja zanieczyszczeń gazowych											
woj. podlaskie											
ogółem	t/r	1 983 537	1 874 115	1 799 787	1 703 946	1 716 244	1 602 796	1 597 587	1 616 560	1 646 078	1 480 002
powiat suwalski grodzki	t/r										
ogółem		123 077	123 895	119 570	107 953	117 760	123 607	143 707	155 560	146 957	155 195
ogółem (bez CO ₂)	t/r	-	-	-	719	672	693	836	836	836	954
dwutlenek siarki	t/r	489	493	562	395	365	403	518	504	512	577
tlenki azotu	t/r	230	193	250	197	205	190	244	260	227	241
tlenek węgla	t/r	102	154	152	120	98	95	70	67	90	130
dwutlenek węgla	t/r	122 229	123 036	118 595	107 234	117 088	122 914	142 871	154 724	146 121	154 241

**Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku
Delegatura w Suwałkach**

*Informacja Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska o stanie środowiska
na terenie powiatów: suwalskiego grodzkiego i suwalskiego ziemskiego w 2012 roku*

EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWYCH											
	j.m.	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
powiat suwalski	t/r										
ogółem	t/r	-	1 812	917	-	-	-	-	-	-	-
dwutlenek siarki	t/r	-	7	7	-	-	-	-	-	-	-
tlenki azotu	t/r	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-
tlenek węgla	t/r	-	71	83	-	-	-	-	-	-	-
dwutlenek węgla	t/r	-	1 733	826	-	-	-	-	-	-	-
ZANIECZYSZCZENIA ZATRZYMANE LUB ZNEUTRALIZOWANE W URZĄDZENIACH DO REDUKCJI											
woj. podlaskie											
pyłowe	t/r	137 184	121 810	118 417	116 765	117 089	83 472	68 884	86 589	98 981	84 857
powiat suwalski grodzki											
pyłowe	t/r	8 346	6 322	6 360	5 765	5 787	5 603	5 623	6 408	6 538	6 911

dane: GUS

STAN – ocena jakości powietrza

Podstawową oceną jakości powietrza służącą do stwierdzenia zachowania norm jakości, a w przypadku ich niedotrzymania, wdrożenia działań naprawczych, jest coroczna ocena wykonywana na podstawie art. 89 Ustawy – Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r.

Ocena stopnia zanieczyszczenia powietrza na terenie województwa podlaskiego dokonywana jest w oparciu o pomiary kontrolne głównych zanieczyszczeń bezpośrednio emitowanych do atmosfery (emisja) oraz badania monitoringowe substancji powstających w atmosferze (imisja).

Oceny jakości powietrza wykonywane są w odniesieniu do obszaru strefy. W założeniach do projektu ustawy o zmianie ustawy – prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (przygotowanych w związku z planowaną transpozycją, do prawa polskiego, Dyrektywy 2008/50/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystszej powietrza dla Europy) przyjęto, że od stycznia 2011 r. dla wszystkich zanieczyszczeń uwzględnianych w ocenach jakości powietrza obowiązuje nowy podział kraju na strefy. W nowym układzie, dla wszystkich zanieczyszczeń uwzględnionych w ocenie, tj.: dwutlenku siarki (SO₂), tlenków azotu (NO₂, NO_x), tlenku węgla (CO), benzenu (C₆H₆), ozonu (O₃), pyłu zawieszonego PM₁₀, pyłu zawieszonego PM_{2,5} oraz zawartości w pyle zawieszonym PM₁₀: ołowiu (Pb), arsenu (As), kadmu (Cd), niklu (Ni) i benzo(a)pirenu (B(a)P), strefę stanowią:

- aglomeracja o liczbie mieszkańców powyżej 250 tys.,
- miasto (niebędące aglomeracją) o liczbie mieszkańców powyżej 100 tys.,
- pozostały obszar województwa, niewchodzący w skład aglomeracji i miast powyżej 100 tys. mieszkańców.

Mając powyższe na uwadze, w województwie podlaskim, występują dwie strefy: *aglomeracja białostocka* (kod PL2001), stanowiącą obszar powiatu miasta Białystok oraz *strefa podlaska* (kod PL2002), obejmującą pozostałe powiaty województwa (m. in.: powiat augustowski).

Oceny jakości powietrza według kryteriów ochrony zdrowia i ochrony roślin dokonano na podstawie ocen wyników pomiarów poszczególnych zanieczyszczeń ze stacji:

- w Suwałkach (automatyczny pomiar pyłu PM 10 na stacji tła miejskiego) – cel ochrona zdrowia,
- 4 pozostałych stacji stacjonarnych z terenu województwa podlaskiego (SO₂, NO₂, Pb, Ni, As, Cd, benzo(a)piren, O₃, CO, benzen, pył zawieszony PM₁₀ i PM_{2,5}): aglomeracja białostocka (2 stacje tła miejskiego i 1 stacja tła podmiejskiego), miasto Łomża (1 stacja tła miejskiego) – cel ochrona zdrowia,
- we wsi Borsukowizna, gmina Krynki (SO₂, NO_x, O₃ – 1 stacja tła wiejskiego reprezentatywna dla całego województwa) – cel ochrona roślin.

Badania zanieczyszczeń powietrza uzupełniono o obiektywne metody szacowania emisji.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku
Delegatura w Suwałkach

*Informacja Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska o stanie środowiska
na terenie powiatów: suwalskiego grodzkiego i suwalskiego ziemskiego w 2012 roku*

W klasyfikacji stref w 2012 roku uwzględniono również wyniki pomiarów wskaźników wykonanych w latach poprzednich (metoda pasywna, pomiary laboratorium mobilnym).

Kryteriami klasyfikacji stref są:

- dopuszczalny poziom substancji w powietrzu (z uwzględnieniem dozwolonej liczby przekroczeń poziomu dopuszczalnego, określonego dla niektórych zanieczyszczeń),
- dopuszczalny poziom substancji w powietrzu powiększony o margines tolerancji,
- poziomy docelowe dla niektórych substancji,
- poziomy celów długoterminowych (dla ozonu).

Wartość poszczególnych marginesów tolerancji (określonych dla SO₂, NO₂, PM₁₀, Pb, CO, benzenu) w ostatnich latach była stopniowo zmniejszana aż do osiągnięcia poziomu stężeń dopuszczalnych. Zanieczyszczeniem, dla którego będzie uwzględniany margines tolerancji jest pył PM_{2,5}.

Wykonywana corocznie „Ocena poziomów substancji w powietrzu i klasyfikacja stref województwa podlaskiego” wykazała za 2012 rok przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM₁₀ w *aglomeracji białostockiej* oraz pyłu zawieszonego PM_{2,5} w *strefie podlaskiej* – z uwagi na kryterium ochrony zdrowia. Obszarami przekroczeń w strefach jest Białystok oraz Łomża (zanotowano większą od dopuszczalnej ilość dni w roku z przekroczeniem norm 24-godzinnych pyłu zawieszonego PM₁₀ i PM_{2,5}). W Suwałkach w 2012 r. ilość dni w roku z przekroczeniami stężeń 24-godzinnych pyłu PM₁₀ była mniejsza niż dopuszczalna częstość przekroczenia (35 dni).

W ocenie poziomów dopuszczalnych *strefa podlaska* została zaliczona do **klasy C** ze względu na stężenie pyłu zawieszonego PM_{2,5}. Wymaganiem działaniem dla tej strefy jest opracowanie dla niej programu ochrony powietrza (POP). *Strefa aglomeracji białostockiej* także została zaliczona do **klasy C** w ocenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM₁₀.

Poziomy stężenie pozostałych badanych wskaźników (SO₂, NO₂, Pb, Ni, As, Cd, benzo(a)piren, O₃, CO, benzen) na terenie *strefy podlaskiej* nie przekraczały poziomów dopuszczalnych dla poszczególnych zanieczyszczeń pod względem wymaganych celów (ochrona zdrowia, ochrona roślin).

Ocena zachowania poziomu docelowego pyłu zawieszonego PM_{2,5} wykazała przekroczenie w *strefie podlaskiej* pod względem ochrony zdrowia. Ocena zachowania poziomu docelowego benzo(a)pirenu wykazała przekroczenie w *strefie aglomeracji białostockiej* dla kryterium ochrony zdrowia. W przypadku pozostałych zanieczyszczeń nie zanotowano przekroczeń poziomów docelowych.

Ocena zachowania poziomu celu długoterminowego ozonu wykazała przekroczenia pod względem kryteriów ochrony zdrowia i ochrony roślin w obu strefach. Osiągnięcie poziomu celu długoterminowego jest jednym z zadań wojewódzkich planów ochrony środowiska.

Pełne informacje dotyczące klasyfikacji stref zawiera „Ocena poziomów substancji w powietrzu i klasyfikacja stref województwa podlaskiego w 2012 r.” zamieszczona na stronie internetowej www.wios.bialystok.pl.

PRZECIWDZIAŁANIA – działalność kontrolna

Na terenie miasta Suwałk i powiatu suwalskiego największa emisja zanieczyszczeń do powietrza następuje w wyniku energetycznego spalania paliw (węgla, oleju opałowego oraz drewna), w ciepłowniach miejskich i osiedlowych oraz zakładach przemysłowych. Mniejszy jest udział emisji z różnego rodzaju procesów technologicznych.

Największe instalacje do energetycznego spalania paliw eksploatuje **Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej w Suwałkach Sp. z o.o.**:

- **Ciepłownia Główna** o mocy 128 MW wyposażona jest w 3 kotły wodne WR 25-014S o mocy nominalnej 32 MW (1 kocioł) i 34 MW (dwa kotły) oraz 1 kocioł parowy OR-35 N o mocy nominalnej 28,08 MW. Za każdym kotłem zamontowane są urządzenia odpylające. W przypadku trzech kotłów wodnych jest to dwustopniowy system odpylania – pierwszy składający się z dwóch

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku
Delegatura w Suwałkach

*Informacja Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska o stanie środowiska
na terenie powiatów: suwalskiego grodzkiego i suwalskiego ziemskiego w 2012 roku*

multicyklonów MP-24 oraz drugi z dwóch baterii cyklonów C 12/710 – o skuteczności odpylania ponad 95 %. Za kotłem parowym umieszczony jest elektrofiltr HKE 11-250/2x4,0x6,6/400.

Opisana instalacja do spalania paliw służy do:

- wytwarzania energii cieplnej z węgla kamiennego (3 kotły wodne WR-25) na potrzeby systemu ciepłowniczego miasta Suwałk,
- wytwarzania energii elektrycznej z węgla kamiennego i/lub biomasy (w układzie: kocioł parowy OR-35N – turbina parowa – generator) w kogeneracji z wytwarzaniem ciepła (w układzie: kocioł parowy – turbina parowa – wymiennik ciepłowniczy).

Zdolność produkcyjna instalacji:

- do wytwarzania energii cieplnej (moc nominalna) – ok. 128 MW,
- do wytwarzania energii elektrycznej (moc nominalna) – ok. 7 MW,

Moc Ciepłowni Głównej PEC przekracza 50 MW, więc zaliczona jest do instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenia środowiska, podlegających dyrektywie IPPC i w związku z tym wymaga pozwolenia zintegrowanego. Zakład uzyskał pozwolenie zintegrowane na prowadzenie instalacji do spalania paliw o mocy nominalnej powyżej 50 MW we wrześniu 2006 r. Zakład ze względu na wielkość kotłowni należy do przedsiębiorstw uczestniczących w systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych.

Podczas kontroli w 2012 r. nie wykazano naruszeń warunków dopuszczonych pozwoleniem zintegrowanym na prowadzenie instalacji do spalania paliw o mocy nominalnej ponad 50 MW oraz innych decyzji.

Mniejsze instalacje energetycznego spalania paliw to kotłownie pracujące głównie na potrzeby technologiczne. Na terenie miasta Suwałki są to kotłownie następujących zakładów:

- *PPUH „LAKTOPOL” Zakład Produkcyjny nr 1*, ul. Wojska Polskiego 110 – kotłownia olejowa o łącznej wydajności 18,5 MW;
- *Spółdzielnia Mleczarska „SUDOWIA”* ul. Wojska Polskiego 110 c – kotłownia olejowa o wydajności 11,656 MW;
- *„ANIMEX FOODS Spółka z o.o. S.K.A. Oddział w Suwałkach*, ul. Wojska Polskiego 112 a – kotłownia olejowa o łącznej wydajności 7,2 MW oraz kocioł Babcock opalany gazem propanbutan o mocy 930 kW;
- *TRACK TEC SA – Wytwórnia Podkładów Strunobetonowych w Suwałkach*, ul. Mjr Hubala 5 – kotłownia węglowa o wydajności 5,8 MW;
- *„PREFABET” Sp. z o.o.* w Suwałkach, ul. Sejneńska 63 – kotłownia węglowa o wydajności 2,7 MW.

Na terenie powiatu ziemskiego największe obiekty tego typu to:

- *Spółdzielnia Mleczarska „ROSPUDA” w Filipowie* – kotłownia opalana węglem i olejem, o wydajności cieplnej 2,67 MW;
- *TARTAK PŁOCICZNO Sp. z o. o. w Płocicznie* – kotłownia opalana drewnem, o wydajności 2,4 MW.

Na terenie *Fabryk Mebli „FORTE” w Ostrowi Mazowieckiej, Oddział w Suwałkach*, przy ul. Północnej 30, funkcjonuje instalacja do spalania odpadów poprodukcyjnych – odpadów z różnego rodzaju płyt drewnopochodnych. Kotłownia wyposażona jest w dwa kotły typu BI COMB SGM/ASH firmy FERROLI o mocy cieplnej 5,51 MW. Za kotłami zamontowane są urządzenia odpylające – multicyklony o skuteczności odpylania ok. 85 %. Dodatkowo na terenie kotłowni eksploatowany jest kocioł WR-2,5/035 Claughan o mocy 3,85 MW, w którym spalane są odpady poprodukcyjne (drewnopochodne). Urządzenia odpylające znajdujące się za tym kotłem mają skuteczność odpylania wynoszącą ok. 75 %.

Spalarnia odpadów niebezpiecznych, zlokalizowana na terenie Samodzielnego Publicznego Szpitala Wojewódzkiego w Suwałkach, przy ul. Szpitalnej 60, została zamknięta, a jej budynek rozebrany.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku
Delegatura w Suwałkach

*Informacja Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska o stanie środowiska
na terenie powiatów: suwalskiego grodzkiego i suwalskiego ziemskiego w 2012 roku*

Instalacjami, w których spalane jest paliwo w celach technologicznych są też:

- należąca do *Przedsiębiorstwa Drogowo-Mostowego S.A. w Suwałkach, Wytwórnia Mas Bitumicznych*, zlokalizowana przy ul. Bakalarzewskiej 27, która wyposażona jest w palnik o wydajności cieplnej 9,7 MW, opalany olejem opałowym;
- należąca do *ATLAS Sp. z o.o. w Łodzi* instalacja suszarni kruszywa, znajdująca się w *Zakładzie w Dubowie II*, wyposażona w palnik gazowy o wydajności cieplnej 2 MW.

Znaczny udział w przemyśle, na terenie miasta Suwałki i powiatu suwalskiego, mają zakłady zajmujące się przetwarzaniem drewna i wyrobów drewnopochodnych, produkujących głównie meble oraz stolarkę budowlaną (drzwi, okna, itp.). Emisja z procesów technologicznych, w przypadku tych obiektów, następuje podczas obróbki mechanicznej (głównie pyły drzewne) oraz w procesach powlekania powierzchni wyrobami lakierniczymi (głównie wodorozcieńczalnymi). W znacznej większości tych zakładów stosowane są wysokosprawne urządzenia odpylające, które minimalizują emisję pyłu do powietrza. Z procesu malowania drewna przedostają się do powietrza różnego rodzaju substancje, w tym rozpuszczalniki organiczne. Zakłady te mają własne kotłownie, opalane odpadami drewna litego, powstającymi podczas produkcji.

Największe obiekty, na terenie których prowadzi się produkcję w oparciu o surowiec drzewny to:

- *PORTA KMI POLAND Sp. z o. o., Oddział w Suwałkach*, ul. Wojska Polskiego 114b;
- *Centrum Dystrybucji Mazowsze Sp. z o. o. w Suwałkach*, ul. Papiernia;
- *„LUTOSTAŃSKI” Sp. z o. o. w Suwałkach*, ul. Wojska Polskiego 118d;
- *Przedsiębiorstwo „DREW KAR” Sp. j. w Suwałkach*, ul. Platynowa 5;
- *Fabryki Mebli „FORTE” w Ostrowi Mazowieckiej, Oddział w Suwałkach*, ul. Północna 30;
- *Zakład Stolarki Budowlanej „CAL” Sp. z o. o. w Suwałkach*, ul. Piaskowa 5;
- *ADB Furniture Sp. z o.o. w Suwałkach*, ul. Sejneńska 57;
- *„SEKPOL” Lewończyk Sp. j w Suwałkach*, ul. Sejneńska 83;
- *„TARTAK PŁOCICZNO” Sp. z o. o. w Płocicznie* 13a;
- *PPHU „LARIX” Sp. z o. o. Zakład Produkcyjny w Brodzie Nowym* 17.

Na terenie miasta Suwałki znajduje się kilka zakładów zajmujących się obróbką mechaniczną i powlekaniami metali. W procesach tych do powietrza emitowane są pyły metali oraz rozpuszczalniki organiczne. Największe zakłady zajmujące się tego rodzaju działalnością to:

- *PKS S.A. Suwałkach*, ul. Wojska Polskiego 100;
- *„MALOW” Sp. z o. o. w Suwałkach*, ul. Wojska Polskiego 100;
- *Przedsiębiorstwo Produkcyjne „GASSTECH”* ul. Diamentowa 4;
- *HK POM Sp. z o.o. w Suwałkach Zakład Produkcyjny w Kukowie* Folwark 6a.

Na terenie miasta Suwałki znajduje się zakład *KEMOS Sp. z o.o. w Białymstoku – Filia w Suwałkach, ul. Wojska Polskiego 112 a* zajmujący się odzyskiem odpadowej tkanki zwierzęcej działający przy zakładach *ANIMEX FOODS Sp. z o.o. S.K.A.* – powstające w trakcie produkcji odory są unieszkodliwiane w kilkustopniowym dezodoryzatorze.

W 2012 r. w ramach kilku celów kontrolnych, m.in.: *Ograniczenie emisji zanieczyszczeń wprowadzanych do powietrza ze źródeł energetycznych i technologicznych, zlokalizowanych w pobliżu obszarów NATURA 2000, Sprawdzenie wiarygodności danych dostarczanych przez prowadzących instalacje w ramach Krajowego Rejestru Uwalniania i Transferu Zanieczyszczeń oraz Sprawdzenie przestrzegania przepisów dotyczących substancji kontrolowanych* przeprowadzono łącznie 15 kontroli, w tym 2 kontrole interwencyjne. Podczas 1 kontroli przeprowadzono pomiary emisji. W 10 przypadkach stwierdzono nieprawidłowości, wobec czego wydano 8 zarządzeń pokontrolnych zawierających 21 obowiązków. Nałożono karę grzywny na kwotę 200 zł oraz zastosowano pouczenia w 6 przypadkach i instruktaż w 10 przypadkach, skierowano 1 wystąpienie do innych organów administracji oraz nałożono karę finansową na 1 zakład.

W I połowie 2013 r. w ramach celu kontrolnego *Sprawdzenie przestrzegania przepisów dotyczących ochrony powietrza przez prowadzących instalacje energetycznego spalania paliw określonych w*

**Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku
Delegatura w Suwałkach**

*Informacja Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska o stanie środowiska
na terenie powiatów: suwalskiego grodzkiego i suwalskiego ziemskiego w 2012 roku*

rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 22 kwietnia 2011 r. w sprawie standardów emisyjnych; Sprawdzenie przestrzegania przepisów przez podmioty używające czynników chłodniczych oraz dokonujące obrotu nimi pod kątem zastępowania substancji zubażających warstwę ozonową czynnikami z grupy F-gazów oraz Ograniczenie emisji zanieczyszczeń wprowadzanych do powietrza ze źródeł energetycznych i technologicznych, zlokalizowanych w pobliżu obszarów NATURA 2000 przeprowadzono łącznie 8 kontroli, w tym w 1 kontrolę interwencyjną. Podczas kontroli w 3 przypadkach stwierdzono nieprawidłowości, wobec czego wydano 3 zarządzenia pokontrolne zawierające 9 obowiązków, w 5 przypadkach przeprowadzono instruktaż, a w 3 przypadkach – pouczenie.

Nieprawidłowości z zakresu ochrony powietrza to przede wszystkim:

- brak pozwoleń na wprowadzanie zanieczyszczeń do powietrza lub niezgodność warunków określonych w posiadanych decyzjach ze stanem faktycznym,
- brak okresowych pomiarów emisji zanieczyszczeń do powietrza,
- brak oznakowania urządzeń zawierających substancje zubożające warstwę ozonową,
- brak kart obsługi technicznej i naprawy ww. urządzeń,
- nie sporządzanie informacji o korzystaniu ze środowiska, nie przedkładanie ich właściwym organom, nie naliczanie opłat za korzystanie ze środowiska.

STAN CZYSTOŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH

PRESJE – źródła zanieczyszczeń wód

Wielkość presji na wody prezentuje stopień wyposażenia w infrastrukturę obsługującą gospodarkę wodno-ściekową.

Długość czynnej sieci wodociągowej w 2012 roku w Suwałkach wynosiła 126 km, w powiecie suwalskim 1227,2 km, na terenie gminy Suwałki 232 km, sieć jest systematycznie rozbudowywana. W 2012 roku w mieście 96,1% ludności korzystało z sieci wodociągowej, w powiecie ziemskim – 78,7% (od 93,8 % w gminie Rutka-Tartak do 71,4% w gminie Wizajny).

Ogólna liczba mieszkańców obsługiwana przez sieć wodociągową										
Jednostka terytorialna	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
powiat suwalski	26 684	26 812	27 030	27 158	27 103	27 263	27 326	27 561	28 499	28 333
gmina Bakalarzewo	2 246	2 232	2 210	2 206	2 204	2 195	2 173	2 169	2 232	2 225
gmina Filipów	3 188	3 138	3 224	3 260	3 254	3 291	3 257	3 259	3 315	3 273
gmina Jeleniewo	2 658	2 672	2 703	2 739	2 737	2 773	2 798	2 817	2 869	2 858
gmina Przerośl	2 381	2 380	2 360	2 340	2 326	2 295	2 296	2 288	2 352	2 354
gmina Raczki	4 962	5 006	4 974	4 943	4 900	4 916	4 896	4 910	4 951	4 918
gmina Rutka-Tartak	2 130	2 129	2 152	2 139	2 109	2 091	2 084	2 329	2 311	2 317
gmina Suwałki	4 426	4 543	4 646	4 717	4 796	4 916	5 029	5 152	5 656	5 685
gmina Szypłiszki	2 694	2 758	2 828	2 856	2 834	2 873	2 877	2 904	2 941	2 944
gmina Wizajny	1 999	1 954	1 933	1 958	1 943	1 913	1 916	1 733	1 872	1 759
powiat suwalski grodzki	65 720	65 847	66 443	66 439	66 503	66 840	66 813	66 861	66 581	66 701

dane: GUS

Korzystający z sieci wodociągowej w % ogółu ludności										
Jednostka terytorialna	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
województwo podlaskie	85,2	85,7	86,2	86,7	87,0	87,2	87,4	87,8	87,9	88,0
powiat suwalski	75,1	75,8	76,7	77,0	77,1	77,6	77,7	78,2	78,7	78,7
gmina Bakalarzewo	72,3	72,3	72,3	72,3	72,3	72,3	72,3	72,3	72,3	72,3
gmina Filipów	69,2	69,5	71,8	71,8	71,8	72,3	72,3	72,3	72,3	72,3
gmina Jeleniewo	88,9	89,0	89,6	89,7	89,7	89,8	89,9	90,2	90,3	90,4
gmina Przerośl	75,6	76,7	76,1	76,0	76,0	76,0	76,1	76,1	76,5	77,0

**Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku
Delegatura w Suwałkach**

*Informacja Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska o stanie środowiska
na terenie powiatów: suwalskiego grodzkiego i suwalskiego ziemskiego w 2012 roku*

Korzystający z sieci wodociągowej w % ogółu ludności										
Jednostka terytorialna	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
gmina Raczki	80,3	80,7	80,8	80,8	80,8	80,7	81,0	81,0	81,0	81,0
gmina Rutka-Tartak	92,1	92,5	93,6	93,6	93,7	93,6	93,7	93,8	93,8	93,8
gmina Suwałki	69,6	71,3	72,7	73,8	74,2	75,3	75,9	76,7	78,7	78,4
gmina Szypliszki	66,7	68,0	70,5	71,1	71,1	72,4	72,5	73,3	73,7	74,6
gmina Wiżajny	71,7	71,7	71,7	72,2	72,3	72,6	72,6	72,6	75,5	71,4
powiat suwalski grodzki	95,2	95,3	95,9	95,9	96,0	96,1	96,1	96,2	96,2	96,1

dane: GUS

Długość czynnej sieci kanalizacyjnej w 2012 roku w Suwałkach wynosiła 105,4 km, w powiecie suwalskim 204,8 km (170,6 km w 2011 r.). W 2012 roku w Suwałkach 94,3 % ludności było podłączonych do sieci kanalizacyjnej, w powiecie suwalskim ponad 25 % (od 16,5 % w gminie Filipów do 38,3 % w gminie Raczki).

Korzystający z sieci kanalizacyjnej w % ogółu ludności										
Jednostka terytorialna	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
województwo podlaskie	56,0	56,9	57,8	58,4	58,9	59,5	60,0	60,4	61,0	61,5
powiat suwalski	17,7	18,2	18,6	19,4	19,8	20,9	21,9	23,2	25,2	25,4
gmina Bakalarzewo	21,1	21,1	20,9	20,9	20,9	20,9	21,0	21,0	21,0	21,0
gmina Filipów	14,8	14,8	14,8	14,8	15,1	15,1	15,1	15,1	15,1	16,5
gmina Jeleniewo	16,6	16,9	16,9	16,9	16,9	17,1	17,1	17,1	20,8	20,8
gmina Przerośl	16,5	16,5	16,5	17,0	17,0	17,0	17,0	17,5	17,8	17,9
gmina Raczki	30,1	31,6	31,6	33,7	33,7	33,7	38,2	38,2	38,2	38,3
gmina Rutka-Tartak	19,0	19,0	19,0	19,2	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0
gmina Suwałki	7,5	8,3	10,7	12,3	13,5	13,9	15,1	21,0	29,0	30,5
gmina Szypliszki	12,1	12,2	12,6	13,8	14,9	23,6	23,6	23,8	24,0	20,7
gmina Wiżajny	24,6	24,6	24,6	24,6	24,6	24,6	24,6	26,3	28,0	28,4
powiat suwalski grodzki	88,0	88,0	88,6	88,9	89,3	90,1	93,3	93,6	94,4	94,3

dane: GUS

W Suwałkach od 1992 roku prawie wszystkie ścieki z miasta kierowane są do oczyszczalni miejskiej. Od 1997 roku oczyszczalnia wyposażona jest w tzw. III stopień oczyszczania ścieków (usuwanie związków biogenych), co wpłynęło na znaczne obniżenie ilości związków fosforu w odprowadzanych ściekach.

Zgodnie ze sprawozdawczością GUS na terenie powiatu suwalskiego w 2012 roku działało 9 komunalnych oczyszczalni ścieków. Cztery oczyszczalnie komunalne zaopatrzone były w system podwyższonego usuwania biogenów.

Komunalne i przemysłowe oczyszczalnie ścieków – ogółem ilość obiektów										
Jednostka terytorialna	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
województwo podlaskie	126	129	134	139	138	142	143	140	140	142
powiat suwalski	10	10	10	10	10	10	11	10	10	9
gmina Bakalarzewo	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
gmina Filipów	3	2	2	2	2	2	3	2	2	2
gmina Jeleniewo	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0
gmina Przerośl	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
gmina Raczki	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
gmina Rutka-Tartak	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
gmina Suwałki	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
gmina Szypliszki	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2
gmina Wiżajny	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
powiat suwalski grodzki	1	2	2	3	2	1	1	1	1	1

dane: GUS

**Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku
Delegatura w Suwałkach**

*Informacja Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska o stanie środowiska
na terenie powiatów: suwalskiego grodzkiego i suwalskiego ziemskiego w 2012 roku*

W 2012 roku w powiecie ziemskim 24,4 % mieszkańców (8776 osób) korzystało z oczyszczalni ścieków. Wskaźnik ten jest niski w porównaniu do stopnia zwodociągowania powiatu - 78,7 % (28333 osób). W Suwałkach z usług oczyszczalni miejskiej korzystało w 2012 r. ponad 99 % mieszkańców (68984 osób), czyli nawet więcej niż z sieci wodociągowej (96,1 %).

Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ogólnej liczby ludności										
Jednostka terytorialna	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
województwo podlaskie	60,20	61,17	62,09	62,82	62,41	63,69	62,49	63,3	64,4	65,5
powiat suwalski	17,97	19,97	22,36	22,63	22,76	24,42	24,36	24,3	24,4	24,4
powiat suwalski grodzki	98,84	98,69	98,31	98,92	98,87	98,34	98,48	98,5	98,8	99,4

Ogólna liczba mieszkańców obsługiwana przez oczyszczalnie ścieków – dane GUS										
Jednostka terytorialna	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
województwo podlaskie	725 523	735 566	744 848	751 372	744 325	758 899	743 438	751 695	763 832	784 562
powiat suwalski	6 385	7 061	7 876	7 976	7 996	8 583	8 561	8 560	8 836	8 776
gmina Bakalarzewo	380	380	380	380	380	380	400	400	400	400
gmina Filipów	1 040	1 040	1 040	1 140	1 140	1 120	1 120	1 120	820	928
gmina Jeleniewo	416	420	425	425	425	430	435	440	516	521
gmina Przerośl	419	800	800	800	800	800	800	800	1 100	900
gmina Raczki	1 900	1 900	1 900	1 900	1 900	2 100	2 400	2 400	2 600	2 600
gmina Rutka-Tartak	360	360	360	360	380	380	380	380	380	380
gmina Suwałki	390	390	1 200	1 200	1 200	1 500	1 500	1 500	1 500	1 520
gmina Szypliszki	480	771	771	771	771	873	876	870	870	877
gmina Wizajny	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	650	650	650	650
powiat suwalski grodzki	68 210	68 210	68 100	68 500	68 500	68 398	68 446	68 510	68 666	68 984

dane: GUS

STAN – ocena jakości wód powierzchniowych

Zasady monitoringu wód uwzględniają badanie i ocenę jakości wód w sposób odpowiedni do celów jej użytkowania i prowadzonej działalności na obszarze zlewni. Badania objęły:

- monitoring wód dla celów ogólnej oceny jakości wody, w tym stopnia eutrofizacji poprzez badania stężeń związków azotu i fosforu (głównie pochodzących ze źródeł komunalnych) oraz w celu określenia odcinków wód wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych.
- monitoring jakości wód przeznaczonych do bytowania ryb, skorupiaków i mięczaków w warunkach naturalnych,
- monitoring wód prowadzony w ujęciach zaopatrujących ludność w wodę do spożycia oraz w obszarach ochronnych zbiorników wód śródlądowych,
- monitoring jakości wód granicznych.

KLASYFIKACJE WÓD

W związku z wprowadzeniem przepisów prawnych mających na celu dostosowanie prawodawstwa polskiego do wymogów Unii Europejskiej, zasady badań i oceny jakości wód powierzchniowych uległy istotnej zmianie. W 2011 roku wprowadzono nowe rozporządzenie służące ocenie stanu wód.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku
Delegatura w Suwałkach

*Informacja Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska o stanie środowiska
na terenie powiatów: suwalskiego grodzkiego i suwalskiego ziemskiego w 2012 roku*

Ogólna ocena jakości wód – stan wód. Podstawę oceny stanowi Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 listopada 2011 roku w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz.U. Nr 257 poz. 1545). Dokument szczegółowo określa sposób klasyfikacji jednolitych części wód powierzchniowych w ciekach naturalnych, jeziorach lub innych zbiornikach naturalnych, wodach przejściowych i przybrzeżnych oraz sztucznych jednolitych części wód powierzchniowych i silnie zmienionych jednolitych części wód powierzchniowych.

Punkty monitoringowe zlokalizowane są na zamknięciach zlewni tzw. jednolitych części wód (JCW), wyznaczonych przez Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej. Monitoring prowadzi się w sposób umożliwiający ocenę ich stanu oraz ilościowe ujęcie czasowej i przestrzennej zmienności parametrów biologicznych, hydromorfologicznych, fizykochemicznych i chemicznych.

- **Stan wód** określa się, porównując wyniki klasyfikacji cząstkowych tj.: oceny *stanu ekologicznego* dla wód naturalnych lub oceny *potencjału ekologicznego* dla wód sztucznych i silnie zmienionych z wynikami *stanu chemicznego*.

Stan ekologiczny jednolitych części wód (JCW) powierzchniowych w ciekach naturalnych, jeziorach lub innych zbiornikach naturalnych, wodach przejściowych oraz przybrzeżnych klasyfikuje się na podstawie wyników klasyfikacji elementów biologicznych, fizykochemicznych, chemicznych, w tym grupa substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego, i hydromorfologicznych. Elementy te klasyfikuje się na podstawie kryteriów wyrażonych jako wartości graniczne poszczególnych wskaźników jakości wód z uwzględnieniem typów wód powierzchniowych.

Stan ekologiczny jest definiowany dla wód naturalnych jako:

- **bardzo dobry** – dla wód o niezmiennych warunkach przyrodniczych lub zmienionych tylko w bardzo niewielkim stopniu,
- **dobry** – gdy zmiany warunków przyrodniczych w porównaniu do warunków niezakłóconych działalnością człowieka są niewielkie,
- **umiarkowany** – obejmujący wody przekształcone w średnim stopniu,
- **słaby** – wody o znacznie zmienionych warunkach przyrodniczych (biologicznych, fizykochemicznych, morfologicznych), gdzie gatunki roślin i zwierząt znacznie różnią się od tych, które zwykle towarzyszą danemu typowi jednolitej części wód,
- **zły** – wody o poważnie zmienionych warunkach przyrodniczych, w których nie występują typowe dla danego rodzaju wód gatunki.

Potencjał ekologiczny jednolitych części wód powierzchniowych sztucznych i silnie zmienionych klasyfikuje się na podstawie wyników klasyfikacji elementów fizykochemicznych, biologicznych i hydromorfologicznych. Potencjał ekologiczny jest definiowany jako: **dobry i powyżej dobrego, umiarkowany, słaby oraz zły**.

Stan chemiczny jednolitych części wód powierzchniowych klasyfikuje się na podstawie chemicznych wskaźników jakości wód (substancji priorytetowych i innych zanieczyszczeń). Stan chemiczny jest definiowany jako **dobry** oraz **poniżej stanu dobrego**.

Stan wód – w zależności od *stanu / potencjału ekologicznego* oraz *stanu chemicznego* stan wód naturalnych, sztucznych i silnie zmienionych może być: **dobry** lub **zły**. Stan wód ocenia się jako dobry, jeśli stan ekologiczny / potencjał ekologiczny osiąga stan dobry lub powyżej dobrego i stan chemiczny wód także jest na poziomie dobrym.

- **Ocena przydatności do bytowania ryb.** Podstawę oceny stanowi Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 4 października 2002 r. w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać wody śródlądowe będące środowiskiem życia ryb w warunkach naturalnych (Dz.U. Nr 176, poz. 1455).
- **Ocena przydatności wody do spożycia.** Podstawę oceny stanowi Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 listopada 2002 r. w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać wody powierzchniowe wykorzystywane do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia (Dz.U. Nr 204 poz. 1728).

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku
Delegatura w Suwałkach

*Informacja Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska o stanie środowiska
na terenie powiatów: suwalskiego grodzkiego i suwalskiego ziemskiego w 2012 roku*

- **Ocena w obszarach chronionych wrażliwych na eutrofizację.** Podstawę oceny stanowi Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 listopada 2011 roku w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz.U. Nr 257 poz. 1545) oraz Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie kryteriów wyznaczania wód wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych (Dz.U. Nr 241 poz. 2093).

OMÓWIENIE WYNIKÓW BADAŃ WÓD

RZEKI

W latach 2010-2012 roku na terenie powiatu suwalskiego w ramach programu monitoringu wód płynących przeprowadzono badania rzek:

- Szeszupy (dopływu Niemna) – w profilu granicznym wodowskaz Poszeszupie,
- Szelmentki (dopływu Szeszupy) – w profilu granicznym w m. Kupowo (Smolnica),
- Czarnej Hańczy (dopływu Niemna) – w profilu wodowskaz Sobolewo,
- Piertanki (dopływu jeziora Wigry z jeziora Pierty) – w profilu Tartak,

Badania prowadzono w programach monitoringów: diagnostycznego i operacyjnego, które umożliwiły dokonanie ocen: stanu ekologicznego, stanu chemicznego i stanu JCW oraz ocenę w obszarach chronionych wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych.

Szeszupa jest lewostronnym dopływem Niemna o długości 297,6 km (w tym 24 km odcinka źródłowego w granicach Polski). Źródła rzeki znajdują się na terenie Suwalskiego Parku Krajobrazowego w pobliżu zalewu na Czarnej Hańczy w Turtulu (około 500 m od doliny Czarnej Hańczy). Rzeka płynie w szerokiej dolinie (Zagłębienie Szeszupy), zbierając po drodze niewielkie strumienie odprowadzające wodę z licznych jezior (Gulbin, Okrągłe, Krejwelek, Przechodnie, Postawełek, Pobondzie) i torfowisk po kilku kilometrach wpływa na obszar Republiki Litwy. Główne dopływy Szeszupy na terenie Polski to: Potopka i Wigra oraz Szelmentka. Rzeka jest odbiornikiem ścieków komunalnych z Rutki-Tartak. W latach 2010-2012 przeprowadzono badania w profilu wodowskaz Poszeszupie – przed granicą państwa (w ramach współpracy polsko-litewskiej).

Ocena jakości wód rzeki Szeszupy w profilu granicznym wodowskaz Poszeszupie

- **Ocena stanu ekologicznego** – na podstawie wskaźnika biologicznego (okrzemkowy wskaźnik fitobentosowy IO) wykazano w 2012 r. bardzo dobry stan wód w JCW (I klasa). Spośród badanych stężeń wskaźników fizykochemicznych nie wykazano przekroczeń wartości określonych dla stanu dobrego, przy czym indeks nadmanganianowy odpowiadał wartościom II klasy czystości, wobec czego stan ekologiczny w JCW zakwalifikowano do **stanu dobrego (II klasa)**.
- **Ocena stanu chemicznego** – w 2012 roku podstawie wskaźników chemicznych, w tym substancji priorytetowych dla polityki wodnej, wykazano **dobry stan** wód w JCW.
- **Ocena przydatności do bytowania ryb** – badania wykazały, że wody *spełniają kryteria bytowania ryb w warunkach naturalnych*.
- **Ocena w obszarach chronionych wrażliwych na eutrofizację** wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych wykazała, iż w wodach JCW nie stwierdzono przyspieszonej eutrofizacji pochodzącej ze źródeł antropogenicznych.
- **Ocena stanu JCW** na podstawie wypadkowej oceny stanu ekologicznego i stanu chemicznego wykazano, że stan wód w Jednolitej Części Wód o kodzie PLRW8000206851 *Szeszupa od Potopki do granicy państwa* jest **dobry**.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku
Delegatura w Suwałkach

*Informacja Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska o stanie środowiska
na terenie powiatów: suwalskiego grodzkiego i suwalskiego ziemskiego w 2012 roku*

Szelmentka jest prawostronnym dopływem Szeszupy o długości około 24 km (w tym około 22 km w granicach Polski). Ujście Szelmentki znajduje się na terenie Litwy, około 2 km od granicy polsko-litewskiej. Szelmentka przepływa w górnym biegu przez dwa duże jeziora rynnowe: Szelment Wielki i Szelment Mały. W 2011 r. przeprowadzono badania w profilu w m. Kupowo (Smolnica) – przed granicą państwa (w ramach współpracy polsko-litewskiej).

Ocena jakości wód rzeki Szelmentki w profilu w m. Kupowo (Smolnica)

- **Ocena stanu ekologicznego** – na podstawie wskaźnika biologicznego (wskaźnik fitoplanktonowy IFPL) wykazano dobry stan wód w JCW (II klasa). Spośród badanych stężeń wskaźników fizykochemicznych nie wykazano przekroczeń wartości określonych dla stanu dobrego, wobec czego stan ekologiczny w JCW zakwalifikowano do **stanu dobrego (II klasa)**.
- **Ocena stanu chemicznego** – w 2012 roku podstawie wskaźników chemicznych, w tym substancji priorytetowych dla polityki wodnej, wykazano **dobry stan** wód w JCW.
- **Ocena przydatności do bytowania ryb** – w 2012 r. nie oceniano kryteriów bytowania ryb w warunkach naturalnych.
- **Ocena w obszarach chronionych wrażliwych na eutrofizację** wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych wykazała, iż w wodach JCW nie stwierdzono przyspieszonej eutrofizacji pochodzącej ze źródeł antropogenicznych.
- **Ocena stanu JCW** na podstawie wypadkowej oceny stanu ekologicznego i stanu chemicznego wykazano, że stan wód w Jednolitej Części Wód o kodzie PLRW8000256867 *Szelmentka do granicy państwa* jest **dobry**.

Czarna Hańcza jest dopływem Niemna o długości 141,7 km (w tym 107,8 km w granicach Polski). Górny odcinek rzeki przebiega przez jeziora Hańcza i Wigry. Malownicze fragmenty zlewni rzeki i jej okolic zostały objęte ochroną w ramach Suwalskiego Parku Krajobrazowego i Wigierskiego Parku Narodowego. Główne dopływy Czarnej Hańczy to: Wiatrołuża, Pawłówka, Wiersnianka, Marycha, Kalna, Kanał Augustowski, Maleszówka, Wołkuszanka. Dolny odcinek rzeki jest uregulowany – biegnie nim Kanał Augustowski. Rzeka jest odbiornikiem ścieków z Jeleniewa i Suwałk. W 2011 r. na terenie powiatu suwalskiego przeprowadzono badania w profilu wodowskaz Sobolewo.

Ocena jakości wód rzeki Czarnej Hańczy w profilu wodowskaz Sobolewo

- **Ocena stanu ekologicznego** – przeprowadzono w 2011 r. na podstawie makrofitowego indeksu rzeczno – MIR wskazała dobry stan elementów biologicznych w JCW (II klasa). Spośród badanych stężeń wskaźników fizykochemicznych wykazano przekroczenie średniorocznych stężeń azotu Kjeldahla, w związku z tym stan ekologiczny w JCW zakwalifikowano do **stanu umiarkowanego (III klasa)**. Pozostałe wskaźniki fizykochemiczne i substancje szkodliwe nie przekraczały poziomu stanu dobrego.
- **Ocena stanu chemicznego** – na podstawie przeprowadzonych w 2012 r. badań wskaźników chemicznych wskazała **stan poniżej dobrego** w JCW. Granicę dobrego stanu wód przekroczyły stężenia sumy benzo(g,h,i)perylenu i indeno(1,2,3-c,d)pirenu (składniki WWA).
- **Ocena w obszarach chronionych wrażliwych na eutrofizację** wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych wykazała, iż jcw jest poddana eutrofizacji pochodzenia antropogenicznego.
- **Ocena stanu JCW** na podstawie wypadkowej oceny stanu ekologicznego i stanu chemicznego wykazała, że **stan wód** w Jednolitej Części Wód o kodzie PLRW8000186419 – Czarna Hańcza od wypływu z jeziora Hańcza do jeziora Wigry jest **zły**.

Z uwagi na to, że duża część Jednolitej Części Wód o kodzie PLRW80002564549: Czarna Hańcza od jez. Wigry do Gremzdówki włącznie leży w powiecie suwalskim, choć punkt Wysoki Most położony jest w powiecie sejneńskim poniżej zaprezentowano ocenę tej JCW.

Ocena jakości wód rzeki Czarnej Hańczy w profilu Wysoki Most

- **Ocena stanu ekologicznego** – na podstawie wskaźnika biologicznego (wskaźnik fitoplanktonowy IFPL), po weryfikacji związanej ze zmianą granic klas, wykazano bardzo dobry stan wód w JCW (I klasa). Spośród badanych stężeń wskaźników fizykochemicznych nie wykazano przekroczeń wartości określonych dla stanu dobrego, wobec czego stan ekologiczny w JCW zakwalifikowano do **stanu bardzo dobrego (I klasa)**.
- **Ocena stanu chemicznego** – w 2012 roku ocena stanu chemicznego nie była oceniana.
- **Ocena przydatności do bytowania ryb** – badania wykazały, że wody *spełniają kryteria bytowania ryb w warunkach naturalnych*.
- **Ocena w obszarach chronionych wrażliwych na eutrofizację** wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych wykazała, iż w wodach JCW nie stwierdzono przyspieszonej eutrofizacji pochodzącej ze źródeł antropogenicznych.
- **Ocena stanu JCW** – ze względu na bardzo dobry stan ekologiczny i brak oceny stanu chemicznego nie była możliwa ocena stanu jednolitej części wód.

Piertanka (Wiatrołuza) – jest dopływem Czarnej Hańczy o długości 20,3 km, łączy jezioro Pierty poprzez jezioro Omułówek z jeziorem Wigry. Wiatrołuza odwadnia wraz z Maniówką północną część Wigierskiego Parku Narodowego. Od jeziora Pierty już jako Piertanka zasila parkową wylęgarnię ryb w Tartaku. W 2011 r. prowadzono badania w przekroju pomiarowym Tartak.

Ocena jakości wód rzeki Piertanki (Wiatrołuzy) w profilu Tartak (dopływ B22 do jez. Wigry z jez. Pierty) – (kod JCW PLRW80001864349)

- **Ocena stanu ekologicznego** – na podstawie wskaźnika biologicznego (makrofitowy indeks rzeczny – MIR) wykazano w 2011 r. dobry stan wód w JCW (II klasa). Spośród badanych stężeń wskaźników fizykochemicznych nie wykazano przekroczeń wartości określonych dla stanu dobrego, wobec czego stan ekologiczny w JCW zakwalifikowano do **stanu dobrego (II klasa)**.
- **Ocena stanu chemicznego** – w 2011 roku badania stanu chemicznego wykonano ze zmniejszoną częstotliwością na potrzeby oceny wpływu rzeki na jezioro Wigry i z tego powodu nie była możliwa ocena stanu chemicznego JCW. Wspomnieć jedynie należy, że nie stwierdzono przekroczeń granic stanu dobrego wyznaczonych dla badanych wskaźników chemicznych.
- **Ocena przydatności do bytowania ryb** – badania wykazały, że wody *spełniają kryteria bytowania ryb w warunkach naturalnych*.
- **Ocena w obszarach chronionych wrażliwych na eutrofizację** wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych wykazała, iż w wodach JCW nie stwierdzono przyspieszonej eutrofizacji pochodzącej ze źródeł antropogenicznych.
- **Ocena stanu JCW** – ze względu na dobry stan ekologiczny i brak oceny stanu chemicznego nie była możliwa ocena stanu jednolitej części wód.

Z uwagi na to, że górna część Jednolitej Części Wód o kodzie PLRW200020262279: Netta (Rospuda) od wypływu z jez. Bolesty do wypływu z jez. Necko ze Szczemberką od Blizny leży w powiecie suwalskim, choć punkt uroczysko Kozia Szyja położony jest w powiecie augustowskim poniżej zaprezentowano ocenę tej JCW.

Netta jest prawostronnym dopływem Biebrzy o długości 102,5 km. Rzeka Netta, zwana w górnym odcinku Rospudą, płynie w kierunku południowym i południowo-wschodnim mijając szereg jezior (Czarne, Rospuda Filipowska, Kamienne, Długie Filipowskie, Garbaś, Głębokie, Sumowo, Okrągłe Bakałarzewskie, Bolesty) i uchodzi do jeziora Rospuda Augustowska połączonego z jeziorem Necko. Z jeziora Necko wspólnym szlakiem z Kanałem Augustowskim, a później jako Kanał Bystry płynie do jeziora Sajno. Z jeziora Sajno, już jako Netta, płynie zasilając w wodę położony obok Kanał Augustowski, łącząc się z nim ostatecznie w okolicy wsi Sosnowo i uchodzi przez jaz piętarczy do

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku
Delegatura w Suwałkach

*Informacja Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska o stanie środowiska
na terenie powiatów: suwalskiego grodzkiego i suwalskiego ziemskiego w 2012 roku*

Biebrzy obok śluzy w Dębowie. Główne dopływy Rospudy-Netty to: Blizna ze Szczeberką, Zalewianka (Kamienny Bród), Turówka, Kolniczanka, Olszanka, Bargłówka. Wzdłuż Netty przebiega Kanał Augustowski. Rzeka stanowi atrakcyjny szlak turystyki wodnej i jest odbiornikiem ścieków komunalnych z Augustowa oraz pośrednio z Bargłowa Kościelnego.

W 2011 r. przeprowadzono badania w profilu Polkowo-Zwierzyniec, a w 2012 r. przeprowadzono badania w profilu uroczysko Kozia Szyja oraz powtórzono badania rtęci i sumy benzo(g,h,i)peryleny i indeno(1,2,3-cd)pirenu (składniki WWA) w profilu Polkowo-Zwierzyniec.

Ocena jakości wód rzeki Netty (Rospudy) w profilu uroczysko Kozia Szyja

- **Ocena stanu ekologicznego** – na podstawie wskaźnika biologicznego (makrofitowego indeksu rzecznoego – MIR) wykazano dobry stan wód w JCW (II klasa). Spośród badanych stężeń wskaźników fizykochemicznych nie wykazano przekroczeń wartości określonych dla stanu dobrego, w związku z tym stan ekologiczny w JCW zakwalifikowano do *stanu dobrego (II klasa)*.
- **Ocena stanu chemicznego** – w 2012 r. stan chemiczny nie był oceniany.
- **Ocena przydatności do bytowania ryb** – badania wykazały, że wody *spełniają kryteria bytowania ryb w warunkach naturalnych*.
- **Ocena w obszarach chronionych wrażliwych na eutrofizację** wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych wykazała, iż w wodach Jednolitej Części Wód nie stwierdzono przyspieszonej eutrofizacji pochodzącej ze źródeł antropogenicznych.
- **Ocena stanu JCW** – ze względu na dobry stan ekologiczny i brak oceny stanu chemicznego nie była możliwa ocena stanu jednolitej części wód.

**Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku
Delegatura w Suwałkach**

*Informacja Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska o stanie środowiska
na terenie powiatów: suwalskiego grodzkiego i suwalskiego ziemskiego w 2012 roku*

**ZESTAWIENIE TABELARYCZNE KLASYFIKACJI STANU EKOLOGICZNEGO I CHEMICZNEGO RZEK W JEDNOLITYCH CZĘŚCIACH
WÓD NA TERENIE POWIATU SUWAŁSKIEGO W LATACH 2010-2012**

L.p.	Nazwa jcw, której ocenie służy ppk	Kod jcw, której ocenie służy ppk	Nazwa punktu pomiarowo-kontrolnego	STAN / POTENCJAŁ EKOLOGICZNY	STAN CHEMICZNY	STAN JCW
1	Szeszupa od Potopki do granicy państwa	PLRW8000206851	Szeszupa – profil graniczny wodowskaz Poszeszupie	DOBRY	DOBRY	DOBRY
2	Szelmentka do granicy państwa	PLRW8000256867	Szelmentka – profil graniczny Kupowo (Smolnica)	DOBRY	DOBRY	DOBRY
3	Czarna Hańcza od wypływu z jeziora Hańcza do jeziora Wigry	PLRW8000186419	Czarna Hańcza – wodowskaz Sobolewo	UMIARKOWANY	PSD_śr	ZŁY
4	Czarna Hańcza od jez. Wigry do Gremzdówki włącznie	PLRW80002564549	Czarna Hańcza - Wysoki Most	BARDZO DOBRY		
5	Piertanka z jez. Krzywe Wigierskie, Pierty	PLRW80001864349	Piertanka –Tartak (dopływ B22 do jez. Wigry z jez. Pierty)	DOBRY		
6	Netta (Rospuda) od wypływu z jez. Bolesły do wypływu z jez. Necko ze Szczeberką od Blizny	PLRW200020262279	Netta - Kozia Szyja	DOBRY		
Źródło danych: Państwowy Monitoring Środowiska						

OBJAŚNIENIA: 1/ - stan chemiczny sklasyfikowano na podstawie ograniczonej liczby wskaźników

stan / potencjał ekologiczny			
stan ekologiczny	objaśnienia	potencjał ekologiczny (jcw sztuczne)	potencjał ekologiczny (jcw silnie zmienione)
BARDZO DOBRY	stan bardzo dobry / potencjał maks.	DOBRY I POWYŻEJ DOBREGO	DOBRY I POWYŻEJ DOBREGO
DOBRY	stan / potencjał dobry	DOBRY I POWYŻEJ DOBREGO	DOBRY I POWYŻEJ DOBREGO
UMIARKOWANY	stan / potencjał umiarkowany	UMIARKOWANY	UMIARKOWANY
SŁABY	stan / potencjał słaby	SŁABY	SŁABY
ZŁY	stan / potencjał zły	ZŁY	ZŁY

stan chemiczny		
DOBRY	stan dobry	
PSD_śr	poniżej stanu dobrego	przekroczone stężenia średnioroczne
PSD_max		przekroczone stężenia maksymalne
PSD		przekroczone stężenia średnioroczne i maksymalne
stan jednolitej części wód		
DOBRY	stan dobry	
ZŁY	stan zły	

Stan ekologiczny JCW rzecznych w 2012 r. na terenie powiatu suwalskiego

Legenda

Stan ekologiczny - JCW monitorowane

 BARDZO DOBRY

 DOBRY

 UMIARKOWANY

 SŁABY

 ZŁY

 rzeki

 jeziora

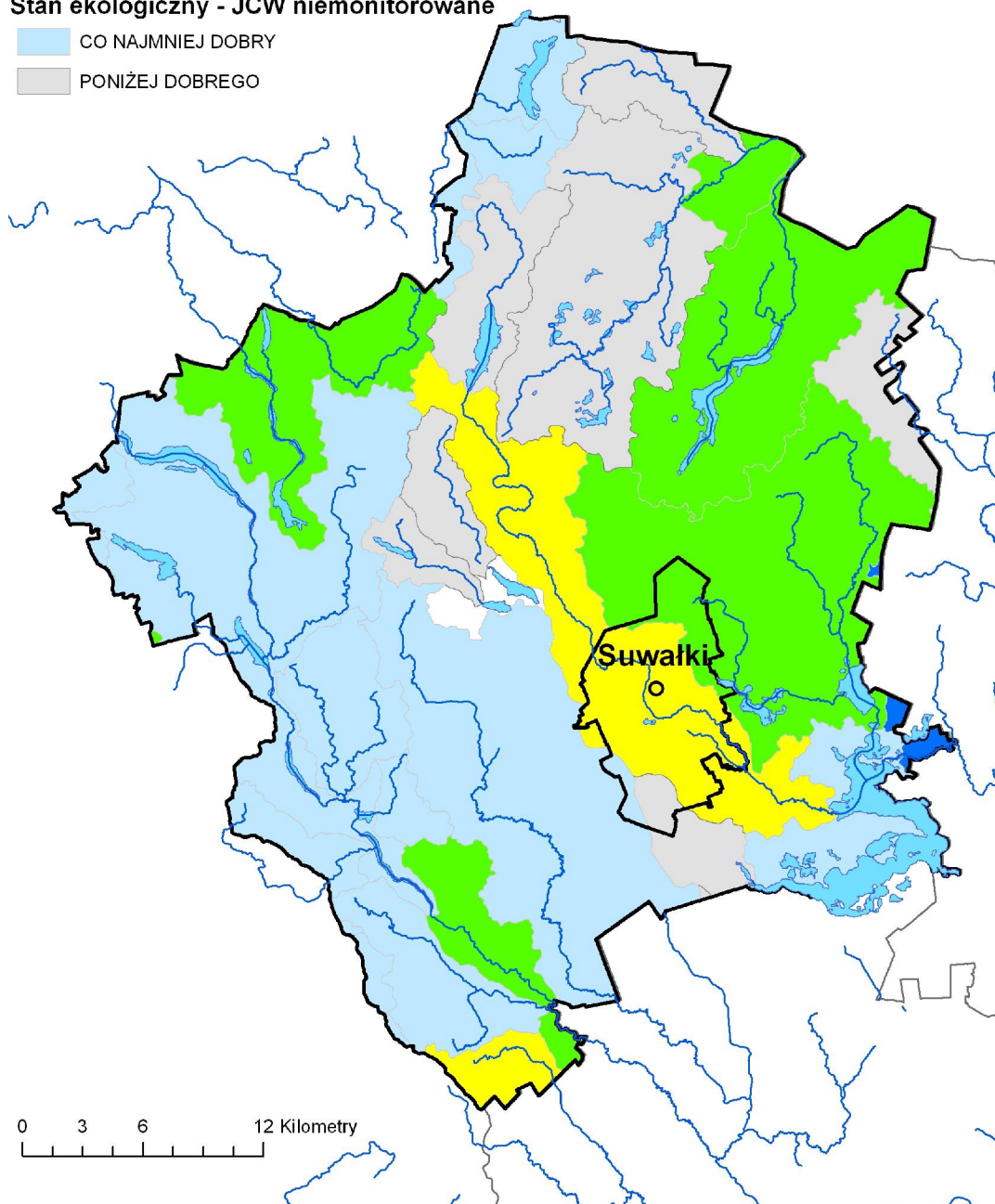
 granice powiatów

Stan ekologiczny - JCW niemonitorowane

 CO NAJMNIJ DOBRY

 PONIŻEJ DOBREGO

**Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku
Delegatura w Suwałkach**

*Informacja Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska o stanie środowiska
na terenie powiatów: suwalskiego grodzkiego i suwalskiego ziemskiego w 2012 roku*

JEZIORA

Do 2007 roku badania jezior prowadzono według metodyki znanej jako System Oceny Jakości Jezior, opracowanej przez Instytut Ochrony Środowiska i stosowanej powszechnie do oceny stanu czystości jezior w Wojewódzkich Inspektoratach Ochrony Środowiska. Klasyfikacja uwzględniała wskaźniki fizykochemiczne i biologiczne, a wynik punktacji był przypisywany danej klasie wód (I, II, III lub poza klasą). Badania jezior umożliwiające ocenę według tego systemu przeprowadzono jeszcze w 2008 roku, a pojedynczych jezior także w późniejszych latach. Wykonano podsumowanie klasyfikacji według tego systemu za lata 1981-2008.

Do 2008 r. w ramach monitoringu wód powierzchniowych 69 zbiorników powiatu suwalskiego zostało przebadanych przez WIOŚ Białystok Delegatura w Suwałkach.

Klasyfikacja jezior powiatu suwalskiego wg Systemu Oceny Jakości Jezior badanych przez WIOŚ (do 2008 r.).

Lp.	Nazwa jeziora	Powierzchnia [ha]	Głębokość maks. [m]	Lata badań	Kategoria podatności na degradację	Klasa czystości
Jeziora Suwalskiego Parku Krajobrazowego i pobliskie						
1.	Hańcza	311,4	108,5	1991, 1996, 1997, 2000, 2005	1	1
2.	Szurpiły	80,9	46,8	1984, 1985, 2003	2	2
3.	Kluczysko	3,6	13,6	1984, 1985, 2003	2	3
4.	Jegłówek	19,6	26,5	1984, 1985, 2003	2	2
5.	Jegłoweczek	1,6	8,2	2003	3	2
6.	Kopane	15,1	18,7	1984, 1985	2	2
7.	Udziejek	6,1	7,2	1984, 1985	3	2
8.	Szelment Wielki	356,1	45,0	1984, 1985, 1999, 2005	1	2
9.	Szelment Mały	168,5	28,5	1984, 1985, 1999, 2005	2	2
10.	Sumowo	30,0	8,0	1984, 1985	3	3
11.	Udryn	6,06	6,1	1984, 1985	NON	2
12.	Jałowo	15,2	15,5	1984, 1985	2-3	2
13.	Gulbin	7,4	9,4	1985, 1986, 2000	NON	2
14.	Okrągłe Kleszczowieckie	15,8	8,0	1985, 1986, 2000	NON	2
15.	Kojle	15,4	33,0	1985, 1986, 2002	2	2
16.	Perty	20,0	31,0	1985, 1986, 2002	2	2
17.	Jaczno	39,7	25,0	1985, 1986, 2001	2	2
18.	Kamendul	25,5	24,5	1985, 1986, 2001	2	2
19.	Łopuszek	ok. 2,0		1986	-	2
20.	Białe	8,5	16,0	1986	-	3
21.	Potopy	19,5	26,0	1986	-	2
22.	Prowinek	2,8	4,0	1986	-	2
23.	Płonszyn	2,95	7,1	1986	-	3
24.	Krejwelek	9,5	6,0	1987, 2000	NON	2
25.	Przechodnie	25,5	5,4	1987, 2000, 2007	NON	2
26.	Postawelek	3,4	4,8	1987, 2000	NON	2
27.	Pobondzie	53,1	(16,5)	1987, 2002	3	3
28.	Czarny Kleszczowieckie	6,2	5,2	1987, 2000	3	2

**Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku
Delegatura w Suwałkach**

*Informacja Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska o stanie środowiska
na terenie powiatów: suwalskiego grodzkiego i suwalskiego ziemskiego w 2012 roku*

LP.	Nazwa jeziora	Powierzchnia [ha]	Głębokość maks. [m]	Lata badań	Kategoria podatności na degradację	Klasa czystości
29.	Białe Kleszczowieckie	9,8	11,5	1987, 2000	3	2
30.	Linówek (rezerwat)	2,6	5,6	2003	NON	1
Jeziora Wigierskie						
31.	Wigry	2118,3	73,0	1984-86, 2004	2	2
32.	Białe Wigierskie	100,2	34,0	1985, 1986, 2004	1	1
33.	Suchar Wielki	9,2	9,6	1985, 1986	-	3
34.	Muliczne	25,7	11,3	1985, 1986, 2001 – 2008	2	2
35.	Długie Wigierskie	80,0	14,8	1985, 1986, 1999 – 2008	2	2
36.	Okrągłe Wigierskie	12,2	12,8	1985, 1986, 2001 – 2008	2	2
37.	Staw Wigierski	22,2	14,2	1985, 1986	-	3
38.	Czarne Wigierskie	5,0	11,3	1985, 1986	-	2
39.	Pierty	228,2	38,0	1987, 2004	2	2
40.	Białe Pierciańskie	6,0	24,0	1987	-	2
41.	Króówek	9,9	4,5	1987	-	3
42.	Omułówek	14,2	5,5	1987	-	2
43.	Leszczewek	21,0	6,5	1987	-	3
44.	Krzywe Wigierskie	138,4	28,5	1981, 1998	2	2
45.	Czarne k. Krzywego	23,4	8,8	1981, 1998	3	2
46.	Zielone k. Krzywego	7,7	6,0	1998	NON	2
47.	Koleśne	25,6	15,0	1981, 1998	3	2
Jeziora rzeki Rospudy-Netty						
48.	Czarne Filipowskie	40,7	28,1	1990	-	2
49.	Rospuda Filipowska	341,7	38,9	1990, 2005	1	2
50.	Kamienne	44,1	20,0	1990	-	2
51.	Wysokie k. Rospudy	24,1	26,5	1990	-	2
52.	Długie Filipowskie	23,0	5,0	1990	-	3
53.	Garbaś	152,5	48,0	1990, 2005	2	2
54.	Głębokie k. Garbaś	10,0	17,5	1990	-	3
55.	Sumowo Bakalarz.	88,2	13,6	1990, (2000 – TT), 2007	2	2
56.	Okrągłe Bakalarz.	43,7	4,7	1990, (2000 – TT)	-	2
57.	Bolesty	138,8	16,2	1990, 2006 (2000 – TT),	2	3
58.	Mieruńskie Wielkie	189,4	25,5	1990, 2005	2	2
Jeziora ciągu rzeki Bludzi						
59.	Kościelne	50,8	6,6	1990	-	2
60.	Białe Filipowskie	132,4	53,0	1991, 2005	2	1
61.	Przystajne	31,5	15,9	1991	2	3
62.	Czostków	20,1	9,4	1991	3	3
63.	Krzywe k. Przerośli	51,25	21,3	1991, 2007	2	2
64.	Boczne k. Przerośli	58,3	33,5	1991, 2007	2	2
Pozostałe jeziora						

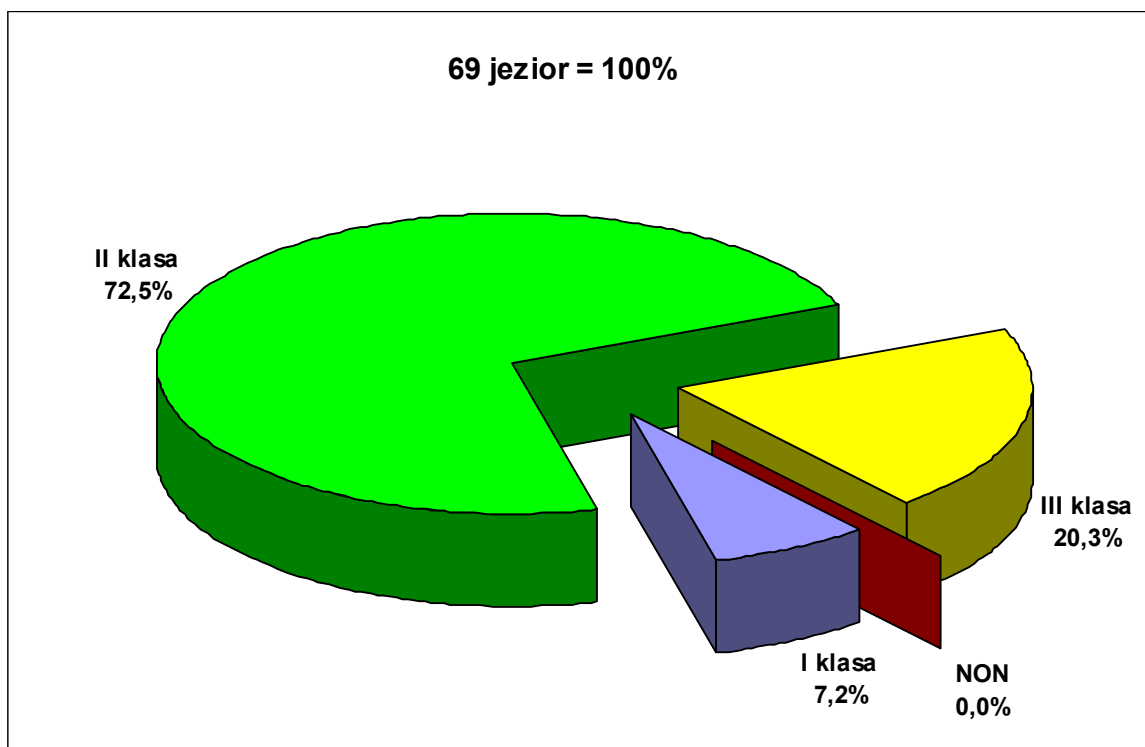
**Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku
Delegatura w Suwałkach**

*Informacja Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska o stanie środowiska
na terenie powiatów: suwalskiego grodzkiego i suwalskiego ziemskiego w 2012 roku*

Lp.	Nazwa jeziora	Powierzchnia [ha]	Głębokość maks. [m]	Lata badań	Kategoria podatności na degradację	Klasa czystości
65.	Dunajewo (graniczne)	26,0	3,8	2004	3	1
66.	Ożewo (Użewo)	55,0	55,5	1989, 2000, 2007	2	2
67.	Okmin	114,4	39,9	1989, 2000	2	2
68.	Jemieliste	50,0	23,2	1989, 2007	2	2
69.	Wiżajny	293,1	5,3	1995, 2000, 2007	NON	2

Uwaga: parametry jakości dotyczą ostatniego roku badań danego jeziora (2000 – TT) – pomiary jedynie profili termiczno-tlenowych bez oceny jeziora

Ogólny stan czystości (według Systemu Oceny Jakości Jezior stosowanego do 2007 r., a w 2008 r. zastosowanego razem z nowym systemem oceny) większości z nich odpowiadał **II klasie czystości** (50 jezior) – jeziora średnio zanieczyszczone w granicach umiarkowanej eutrofii. Wody **najwyższej jakości (I klasa)** występowały w 5 jeziorach mezotroficznych (Hańcza, Białe Wigierskie, Białe Filipowskie, Dunajewo i Linówek). Pozostałe zbiorniki charakteryzowały się nadmiernym zanieczyszczeniem – stan czystości 14 akwenów mieścił się w granicach **III klasy czystości**. Stan sanitarny wszystkich dotychczas badanych akwenów był dobry.

Od 2008 roku podstawą oceny jakości jezior było rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 20 sierpnia 2008 r. w sprawie sposobu klasyfikacji jednolitych części wód powierzchniowych (Dz. U. Nr 162, poz. 1008), które zostało zastąpione przez nowe rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 listopada 2011 r. w sprawie sposobu klasyfikacji jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. Nr 257, poz. 1545). Nowa klasyfikacja – podobnie jak w przypadku rzek – dotyczy ocen sporządzanych w jednolitych częściach wód (JCW). Ocena stanu ekologicznego uwzględnia wskaźniki biologiczne, takie jak: chlorofil „a” i zalecany w metodyce multimetriks PMPL (świadczące o rozwoju fitoplanktonu), wskaźnik okrzemkowy dla jezior OIJ (charakteryzujący fitobentos) oraz wskaźnik ESMI – makrofitowy indeks stanu ekologicznego (charakteryzujący stan roślinności naczyniowej w jeziorze). Zakres badań biologicznych zostanie w przyszłości rozszerzony o elementy charakteryzujące: makrobezkręgowce

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku
Delegatura w Suwałkach

*Informacja Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska o stanie środowiska
na terenie powiatów: suwalskiego grodzkiego i suwalskiego ziemskiego w 2012 roku*

denne (indeks LMI) oraz ichtiofaunę (multimetriks LFI+). Wskaźniki biologiczne ocenia się w skali 5-stopniowej. Jeśli wybrane do badań elementy biologiczne wskazują na stan bardzo dobry lub dobry (klasa I lub II) klasyfikację weryfikuje się wskaźnikami fizykochemicznymi i hydromorfologicznymi. Równoległe przeprowadza się ocenę stanu chemicznego na podstawie chemicznych wskaźników wód (substancje priorytetowe w dziedzinie polityki wodnej i inne substancje zanieczyszczające wg KOM 2006/0129(COD)). Wynik klasyfikacji stanu chemicznego przedstawia się w skali dwustopniowej jako stan dobry lub stan zły (poniżej dobrego).

Ostatecznie ocenia się stan wód jezior na podstawie wyników klasyfikacji stanu ekologicznego i stanu chemicznego. Stan wód jeziora może być dobry lub zły (poniżej dobrego).

Obecnie stosowana ocena stanu jezior opiera się na zasadach wymaganych przez Ramową Dyrektywę Wodną i nie ma możliwości bezpośredniego porównania wyników klasyfikacji z poprzednimi ocenami wg Systemu Oceny Jakości Jezior. Wstępna ocena stanu ekologicznego i stanu chemicznego jezior wykonana przez WIOŚ podlega weryfikacji przez instytucję wskazaną przez GIOŚ.

W latach 2009-2012 na terenie powiatu suwalskiego przeprowadzono badania jezior:

- kompleks Jeziora Długie Wigierskie (2009-2012)
 - Jezioro Długie Wigierskie (w punktach reperowych – 2009-2012),
 - Jezioro Okrągłe Wigierskie (w punkcie uzupełniającym monitoring reperowy – 2009 r.),
 - Jezioro Muliczne (w punkcie uzupełniającym monitoring reperowy – 2009 r.).
- Jezioro Staw Wigierski (2009 r.)
- Jezioro Boczne k/Przerośli (2010 r.)
- Jezioro Hańcza (2010 r.)
- Jezioro Jemieliste (2010 r.)
- Jezioro Krzywe Filipowskie (2010 r.)
- Jezioro Rospuda Filipowska (2010 r.)
- Jezioro Garbaś (2010 r.)
- Jezioro Sumowo Bakałarzewskie (2010 r.)
- Jezioro Wiżajny (2010 r.)
- Jezioro Pierty (2011 r.)
- Jezioro Wigry (2011 r.)
- Jezioro Szelment Mały (2012 r.)
- Jezioro Szelment Wielki (2012 r.)

Poniżej przedstawiono zweryfikowane wyniki klasyfikacji stanu jezior powiatu suwalskiego w latach 2010-2012 w ramach monitoringu diagnostycznego i operacyjnego.

OCENA STANU EKOLOGICZNEGO (2010-2012)

W latach 2010-2012 monitoringiem jezior objęto 13 akwenów powiatu suwalskiego w ramach różnych form monitoringu. W przypadku jezior badanych kilkakrotnie podano ostatnią, zweryfikowaną ocenę stanu ekologicznego. Weryfikacja dotyczyła głównie niskiego natlenienia wód hypolimnionu (warstwy naddennej) w okresie letnim, co jest charakterystyczną cechą niektórych jezior rynnowych województwa podlaskiego (duży wpływ wód podziemnych lub bagiennych) lub niewielkiego przekroczenia granic klas poszczególnych wskaźników.

Zweryfikowana przez Instytut Ochrony Środowiska – Państwowy Instytut Badawczy ocena stanu ekologicznego jezior powiatu suwalskiego badanych w latach 2010-2012¹ wykazała bardzo dobry stan ekologiczny w 2 jeziorach, 8 jeziora zaliczono do stanu dobrego oraz 3 jeziora do stanu umiarkowanego.

¹ Soszka, Kolada, Pasztaleniec, Ochocka, Kutyla, Koprowska – *Ocena stanu jezior w latach 2010-2012 wraz z udziałem w ćwiczeniu interkalibracyjnym oraz opracowaniem metodyki oceny stanu ekologicznego jezior na podstawie makrobezkręgowców bentosowych. Etap V.* Instytut Ochrony Środowiska – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa 2013.

**Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku
Delegatura w Suwałkach**

*Informacja Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska o stanie środowiska
na terenie powiatów: suwalskiego grodzkiego i suwalskiego ziemskiego w 2012 roku*

*Zweryfikowana ocena stanu jezior powiatu suwalskiego badanych w latach 2010-2012
(źródło: WIOŚ, PMS, IOŚ-PIB).*

ID_KA TAL	Nazwa jeziora	Rok badań	Typ monitoringu	Ocena stanu ekologicznego	Element decydujący o ocenie w opinii ekspertskiej	Ocena stanu chemic znego	Element decydujący o ocenie w opinii ekspertskie j	Ocena stanu jeziora
DORZECZE WISŁY								
30009	Garbaś	2010	MD/MO	dobry	PMPL, ESMI	dobry		dobry
30004	Rospuda Filipowska	2010	MD/MO	umiarkowany	PMPL, SD	dobry		zły
30012	Sumowo Bakalarzewskie	2010	MD/MO	umiarkowany	chlorofil, ESMI	dobry		zły
DORZECZE PREGOŁY								
30588	Boczne k/Przerośli	2010	MO	umiarkowany	chlorofil, SD			zły
30585	Krzywe Filipowskie	2010	MO	bardzo dobry	chlorofil			
30579	Wiżajny	2010	MO	dobry	chlorofil			
DORZECZE NIEMNA								
30619	Długie Wigierskie	2010 - 2012	MDR	dobry	PMPL, (bez ESMI)			dobry
30614	Hańcza	2010	MD/MO	bardzo dobry	(bez IOJ)	dobry		dobry
30019	Jemielliste	2010	MO	dobry	chlorofil			
30626	Pierty	2011	MD/MO	dobry	ESMI	dobry		dobry
30607	Szelment Mały	2012	MD/MO	dobry	PMPL	dobry		dobry
30606	Szelment Wielki	2012	MD/MO	dobry	ESMI	dobry		dobry
30616	Wigry	2011	MD/MO	dobry	PMPL, ESMI, IOJ	dobry		dobry

Opracowano na podstawie: dane WIOŚ Białystok oraz opracowania: Soszka, Kolada, Pasztaleniec, Ochocka, Kutyla, Koprowska – Ocena stanu jezior w latach 2010-2012 wraz z udziałem w ćwiczeniu interkalibracyjnym oraz opracowaniem metodyki oceny stanu ekologicznego jezior na podstawie makrobezkręgowców bentosowych. Etap V. Instytut Ochrony Środowiska – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa 2013.

Objaśnienia: SD – widzialność krążka Secchiego, O₂ – natlenienie hypolimnionu lub zawartość tlenu nad dnem, syntet. – specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne, chlorofil – zawartość chlorofilu „a”, PMPL – multimetriks fitoplanktonowy, IOJ – fitobentosowy indeks okrzemkowy jezior, ESMI – makrofitowy indeks stanu ekologicznego jezior, (bez ESMI, bez IOJ) – ocena z wyłączeniem określonych wskaźników, MD – monitoring diagnostyczny, MDR – monitoring diagnostyczny w punktach reperowych, MO – monitoring operacyjny, MB – monitoring badawczy.

OCENA STANU CHEMICZNEGO

Niezbędny zakres oznaczeń stanu chemicznego obejmuje łącznie 45 wskaźników, z których większość wymaga zaawansowanych technik badawczych i kosztownego sprzętu analitycznego wysokiej klasy, z tego powodu badania zostały wykonane w takim zakresie, jaki był osiągalny w danym okresie.

Ocenę stanu chemicznego wykonano w przypadku 8 jezior badanych w latach 2010-2012, w których stwierdzono wody o dobrym stanie chemicznym. W 1 jeziorze wystąpiły niewielkie przekroczenia WWA, nie włączono ich jednak do oceny, natomiast wskazano potrzebę powtórnego zbadania tego akwenu podczas przeprowadzania monitoringu operacyjnego w następnym cyklu badawczym.

OCENA STANU JEZIOR BADANYCH W LATACH 2010-2012

Ocena stanu wód była możliwa do wykonania w przypadku dysponowania zarówno oceną stanu ekologicznego, jak i stanu chemicznego, lub jedną z tych ocen, w stanie poniżej dobrego. W efekcie dobry stan wód stwierdzono w 7 jeziorach, a zły stan wód stwierdzono w 3 jeziorach.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku
Delegatura w Suwałkach

*Informacja Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska o stanie środowiska
na terenie powiatów: suwalskiego grodzkiego i suwalskiego ziemskiego w 2012 roku*

EKSTRAPOLACJA OCEN STANU JEZIOR

W połowie 2013 r. Instytut Ochrony Środowiska – Państwowy Instytut Badawczy w ramach przeprowadzonej weryfikacji oceny stanu jezior w latach 2010-2012² przedstawił ekstrapolację ocen na wszystkie znaczące zbiorniki Polski (jednolite części wód jezior określone jako jeziora o powierzchni wyższej od 50 ha). Stan ekologiczny jezior przedstawiono w skali 5-stopniowej (stan: bardzo dobry, dobry, umiarkowany, słaby, zły), a w przypadku braku możliwości uszczegółowienia oceny ze względu na niedostatek danych przy zastosowanej ekstrapolacji przyjęto skalę: co najmniej dobry i poniżej dobrego.

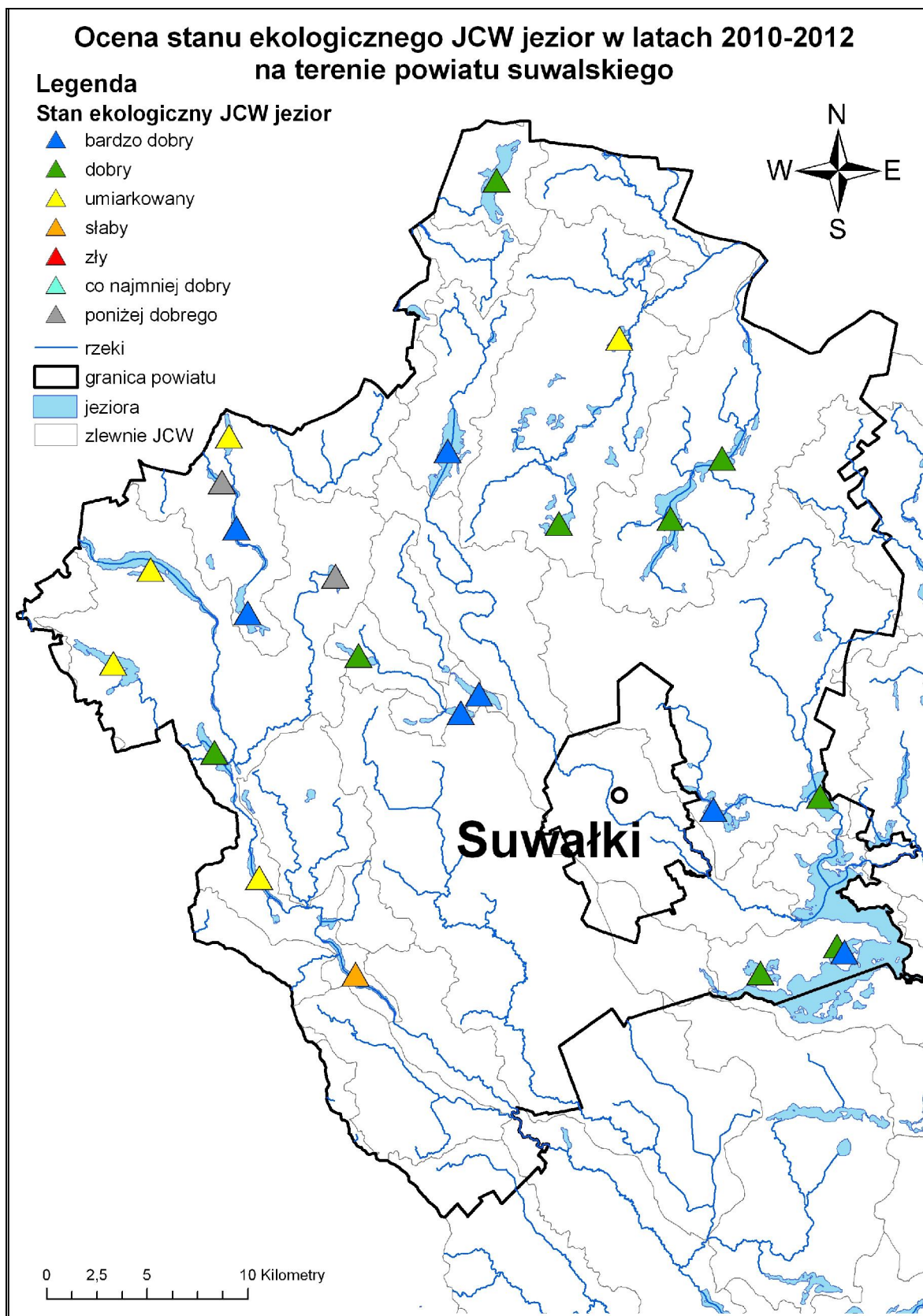
W powiecie augustowskim ocenę ekstrapolowano na 23 wyznaczonych jednolitych części wód, spośród których 15 otrzymało ocenę pozytywną (7 – stan bardzo dobry, 8 – stan dobry), a 8 jezior ocenę negatywną (5 – stan umiarkowany, 1 – stan słaby, 2 – stan poniżej dobrego).

*Stan ekologiczny znaczących jednolitych części wód jezior powiatu suwalskiego
(źródło: IOŚ-PIB, PMS).*

Dorzecze	Kod JCW	Nazwa JCW	Stan ekologiczny	Podstawa oceny
Wisła	30004	Rospuda Filipowska	umiarkowany	dane monitoringowe
Wisła	30008	Łanowicze	poniżej dobrego	ocena ekspercka
Wisła	30009	Garbaś	dobry	dane monitoringowe
Wisła	30010	Mieruńskie Wielkie	umiarkowany	ocena ekspercka
Wisła	30012	Sumowo Bakalarzewskie	umiarkowany	dane monitoringowe
Wisła	30017	Bolesty	słaby	ocena ekspercka
Niemen	30019	Jemieliste	dobry	dane monitoringowe
Niemen	30020	Okmin	bardzo dobry	ocena ekspercka
Niemen	30021	Ożewo	bardzo dobry	dane monitoringowe
Pregoła	30583	Białe Filipowskie	bardzo dobry	ocena ekspercka
Pregoła	30585	Krzywe Filipowskie	bardzo dobry	dane monitoringowe
Pregoła	30587	Kościelne	poniżej dobrego	ocena ekspercka
Pregoła	30588	Boczne k/Przerośli	umiarkowany	dane monitoringowe
Niemen	30591	Szurpiły	dobry	ocena ekspercka
Niemen	30603	Pobondzie	umiarkowany	ocena ekspercka
Niemen	30606	Szelment Wielki	dobry	dane monitoringowe
Niemen	30607	Szelment Mały	dobry	dane monitoringowe
Niemen	30614	Hańcza	bardzo dobry	dane monitoringowe
Niemen	30616	Wigry	dobry	dane monitoringowe
Niemen	30619	Długie Wigierskie	dobry	dane monitoringowe
Niemen	30622	Białe Wigierskie	bardzo dobry	ocena ekspercka
Niemen	30626	Pierty	dobry	dane monitoringowe
Niemen	30627	Krzywe Wigierskie	bardzo dobry	ocena ekspercka

Opracowano na podstawie: Soszka, Kolada, Pasztaleniec, Ochocka, Kutyla, Koprowska – Ocena stanu jezior w latach 2010-2012 wraz z udziałem w ćwiczeniu interkalibracyjnym oraz opracowaniem metodyki oceny stanu ekologicznego jezior na podstawie makrobezkręgowców bentosowych. Etap V. Instytut Ochrony Środowiska – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa 2013.

² Soszka, Kolada, Pasztaleniec, Ochocka, Kutyla, Koprowska – op. cit.

Stan ekologiczny jezior powiatu suwalskiego (ocena jezior badanych w latach 2010-2012 uzupełniona oceną ekstrapolowaną na pozostałe jednolite części wód jezior).

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku
Delegatura w Suwałkach

*Informacja Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska o stanie środowiska
na terenie powiatów: suwalskiego grodzkiego i suwalskiego ziemskiego w 2012 roku*

PRZECIWDZIAŁANIA – działalność kontrolna

KONTROLE PROBLEMOWE Z ZAKRESU GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ

W 2012 r. w ramach kilku celów działalności kontrolnej, m.in.: *Sprawdzenie przestrzegania przepisów ochrony środowiska dotyczących punktowych źródeł zanieczyszczeń komunalnych z uwagi na stwierdzoną eutrofizację w jednolitych częściach wód, w których ww. punktowe źródła są zlokalizowane oraz Ograniczanie emisji do wód powierzchniowych i ziemi substancji zawartych w ściekach technologicznych, opadowych, a także substancji szczególnie szkodliwych wprowadzanych do kanalizacji* przeprowadzono na terenie powiatów suwalskiego ziemskiego i suwalskiego grodzkiego 12 kontroli, w tym 5 kontroli pozaplanowych i interwencyjnych. Podczas 1 kontroli przeprowadzono pomiary emisji. W 9 przypadkach stwierdzono nieprawidłowości, wobec czego wydano 7 zarządzeń pokontrolnych zawierających 20 obowiązków, skierowano 4 wystąpienia do innych organów administracji, zastosowano pouczenie i w udzielono 10 instruktaży.

W I połowie 2013 r. w ramach celu działalności kontrolnej *Kontrola podmiotów wprowadzających ścieki do wód lub do ziemi pod kątem sprawdzenia przestrzegania prawa i decyzji administracyjnych* przeprowadzono 7 kontroli, w tym 2 kontrole pozaplanowe i interwencyjne. W czasie 2 kontroli przeprowadzono pomiary emisji zanieczyszczeń. Podczas 4 kontroli stwierdzono nieprawidłowości, wobec czego wydano 3 zarządzenia pokontrolne zawierające 5 obowiązków, skierowano wystąpienie do innych organów administracji państwowej oraz zastosowano pouczenie w 2 przypadkach i instruktaż w 5 przypadkach

Stwierdzane nieprawidłowości to przede wszystkim:

- brak okresowych badań jakości odprowadzanych ścieków w ramach automonitoringu oczyszczalni,
- nieprawidłowości w zakresie eksploatacji obiektów,
- brak ewidencji osadów ściekowych i zbiorczych zestawień danych o gospodarowaniu odpadami,
- nie przysyłanie właściwym organom informacji o zakresie korzystania ze środowiska.

Zgodnie z ewidencją zakładów odprowadzających ścieki do wód powierzchniowych lub do ziemi, prowadzoną w Delegaturze WIOŚ w Suwałkach, na terenie miasta Suwałk i powiatu suwalskiego zarejestrowanych było 16 oczyszczalni ścieków o przepustowości powyżej 5 m³/dobę. Są to:

Oczyszczalnia miejska w Suwałkach

Miejska oczyszczalnia ścieków w Suwałkach to oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna z podwyższonym usuwaniem biogenów. Głównymi urządzeniami oczyszczalni są:

- piaskownik dwukomorowy poziomy oraz separator piasku, płuczka do piasku, praso-płuczka do skratek,
- trzy radialne osadniki wstępne,
- komora biologicznej defosfatacji,
- komora denitryfikacji osadu czynnego recyrkulowanego,
- trzy komory nitryfikacji-denitryfikacji,
- cztery osadniki wtórne,
- zamknięte komory fermentacyjne,
- grawitacyjny zagęszczacz osadu surowego,
- stacja odwadniania osadów wyposażona w wirówki, stację przygotowania polielektrolitu i mieszalnik osadu z wapnem i pyłami dymnicowymi,
- plac składowy do deponowania odwodnionych i zwapnowanych osadów; osad nadmierny po przebadaniu użytkowany jest rolniczo,
- zbiornik biogazu.

Przepustowość oczyszczalni – 25600 m³/d, średnia dobowo ilość ścieków w 2011 r. to 10470,6 m³/d. Odbiornikiem ścieków oczyszczonych jest Czarna Hańcza.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku
Delegatura w Suwałkach

*Informacja Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska o stanie środowiska
na terenie powiatów: suwalskiego grodzkiego i suwalskiego ziemskiego w 2012 roku*

Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Suwałkach Spółka z o.o. realizuje projekt pn. „Modernizacja oczyszczalni ścieków i rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej w Suwałkach ETAP I i II”. Zakończenie projektu planowane jest na 2014 rok. Projekt jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko – Priorytet I Działanie 1.1. Łączny koszt Projektu ponad 47 mln PLN netto. Dofinansowanie 33,2 mln PLN netto. Główne inwestycje zrealizowane do 2012 r. w ramach projektu to:

- budowa sieci wodociągowych i kanalizacyjnych,
- intensyfikacja procesów usuwania azotu, poprzez dostarczenie i zainstalowanie urządzeń i mierników, programu obliczeniowego sterującego procesem biologicznego oczyszczania ścieków i recyrkulacją osadu oraz wprowadzenie zmian technologicznych zapewniających uzyskanie w ściekach oczyszczonych stałego stężenia azotu ogólnego nie wyższego niż 10 mg/dm³ z jednoczesnym zachowaniem pozostałych stężeń zanieczyszczeń zgodnych z pozwoleniem wodno-prawnym,
- wykonanie systemów monitoringu: sieci wodociągowej i sterowania oczyszczalnią ścieków, w ramach którego dostarczono i zamontowano m.in.:
 - dodatkowe sondy i mierniki,
 - układ sterowania temperaturą w ZKF-ach wraz z pompami cyrkulacyjnymi,
 - przepływomierze: biogazu i osadu recyrkulowanego,
 - układ pomiaru ciepła,
 - pobierak próbek.

Zmodernizowano również nieprawidłowo działające systemy i urządzenia: sygnalizację pracy osadników wstępnych i wtórnych, system rejestracji z wagi, pomiar poziomu osadu w kieszeniach przelewowych komór fermentacyjnych, stanowisko komputerowe do obsługi agregatów kogeneracyjnych.

W II etapie prac planowane są:

- budowa instalacji do suszenia osadów ściekowych, o wydajności 1 404 kg/h odparowanej wody, wraz z niezbędną infrastrukturą, budynkami i systemem nadzoru i automatyki. Aktualnie wykonano projekt budowlany i uzyskano pozwolenie na budowę. Wykonawca rozpoczął organizowanie dostaw zasadniczych elementów instalacji. Zakończenie prac związanych z tym kontraktem planowane jest na 24.07.2014 r.
- hermetyzacja i dezodoryzacja obiektów oczyszczalni ścieków wraz z budową instalacji oczyszczania powietrza. W ramach kontraktu wykonano projekt budowlany, uzyskano prawomocne pozwolenie na budowę i rozpoczęto prace budowlane. Zakończenie tego zadania planowane jest na grudzień 2013 r.

Podczas kontroli w 2011 r. stwierdzono przekroczenie średniego rocznego stężenia BZT₅, przy zachowaniu dopuszczalnej procentowej redukcji stężenia (wymagany – 90 %, osiągnięty stopień redukcji to 97-99 %) oraz azotu ogólnego. Pozostałe badane wskaźniki w ściekach osiągnęły wymagane pozwoleniem wodnoprawnym poziomy stężenie średniorocznych i stopnia redukcji poszczególnych zanieczyszczeń (ChZT, fosfor ogólny, zawiesina, temperatura, rtęć, trichloroetylen, ołów, arsen, nikiel).

Gminna oczyszczalnia ścieków w Bakalarzewie

Gminna oczyszczalnia ścieków w Bakalarzewie to oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna z podwyższonym usuwaniem biogenów. Główne urządzenia oczyszczalni: piaskownik poziomy dwukomorowy, przepompownia ścieków, komora osadu czynnego o działaniu cyklicznym, dwa osadniki wtórne o przepływie pionowym. Proces biologicznego oczyszczania wspomagany jest chemicznym strącaniem fosforu przy pomocy koagulantu PIX. Przepustowość oczyszczalni: średnia – 200 m³/d, maksymalna – 260 m³/d. Odbiornikiem ścieków oczyszczonych jest rzeka Czerwonka, dopływ rzeki Rospudy-Netty.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku
Delegatura w Suwałkach

*Informacja Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska o stanie środowiska
na terenie powiatów: suwalskiego grodzkiego i suwalskiego ziemskiego w 2012 roku*

Osad nadmierny odwadniany jest mechanicznie przy pomocy workownicy Draimad-Teknobag, składowany w workach na paletach na wydzielonym placu przy budynku oczyszczalni, wykorzystany zostanie do rekultywacji gminnego składowiska odpadów. Na terenie oczyszczalni zlokalizowany jest punkt zlewny ścieków dowożonych.

Gminna oczyszczalnia ścieków w Przerośli

Jest to oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna z podwyższonym usuwaniem biogenów, na bazie reaktora wielofunkcyjnego typu BIOGEST, ze zbiornikiem zagęszczania osadu nadmiernego i stacją dozowania koagulantu PIX. Odbiornikiem ścieków jest rzeka Bludzia.

Gminna oczyszczalnia ścieków w Dowspuddie – Gmina Raczki

Od 2003 r., po modernizacji, gminna oczyszczalnia ścieków, zlokalizowana w Dowspuddie, jest oczyszczalnią mechaniczno-biologiczną z podwyższonym usuwaniem biogenów. Jej głównym elementem jest blok oczyszczania biologicznego, w skład którego wchodzi komora osadu czynnego oraz osadnik wtórny. Usuwanie związków fosforu wspomagane jest preparatem PIX. Przepustowość średnia oczyszczalni wynosi – 230 m³/d, maksymalna – 300 m³/d. Przy oczyszczalni zlokalizowano punkt zlewny nieczystości płynnych, dowożonych taborem asenizacyjnym. Do odwadniania osadów nadmiernych zastosowano prasę hydrauliczną. Odbiornikiem ścieków oczyszczonych jest rzeka Rospuda.

Gminna oczyszczalnia ścieków w Rutce-Tartak

Obiekt został zbudowany pod koniec lat dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku. Jest to oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna z podwyższonym usuwaniem związków biogenych, działająca na bazie reaktora osadu czynnego typu „Hydrocentrum”, wyposażona w osadnik wtórny oraz stację dozowania preparatu PIX do chemicznego strącania fosforu. Osad nadmierny zagęszczany jest w workownicy typu Draimad-Teknobag, dodatkowo odwadniany na poletkach ociekowych i wywożony na gminne składowisko odpadów. Przepustowość maksymalna oczyszczalni wynosi 150 m³/d, natomiast średnia 60 m³/d. Odbiornikiem ścieków oczyszczonych jest rzeka Szeszupa.

Gminna oczyszczalnia ścieków w Szypliszkach

Obiekt został zbudowany w latach dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku. Jest to oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna z podwyższonym usuwaniem biogenów, na bazie wielofunkcyjnego reaktora osadu czynnego typu „Hydrocentrum”, ze stacją dozowania koagulantu PIX, doczyszczanie ścieków w stacji trzech filtrów pospiesznych. Odwadnianie osadu następuje przy pomocy urządzenia Draimad-Teknobag, odwodniony osad składowany jest przy budynku oczyszczalni. Maksymalna przepustowość oczyszczalni – 195 m³/d, średnia – 150 m³/d. W oczyszczalni znajduje się punkt zlewny nieczystości płynnych. Odbiornikiem ścieków oczyszczonych jest ciek wodny w zlewni Marychy.

Gminna oczyszczalnia ścieków w Wizajnach

Obiekt został zbudowany w 2002 roku. Jest to oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna z podwyższonym usuwaniem biogenów, na bazie wielofunkcyjnego reaktora osadu czynnego typu „Hydro-centrum”, ze stacją dozowania koagulantu PIX, stacją odwadniania osadu Draimad-Teknobag. Maksymalna przepustowość oczyszczalni wynosi – 267 m³/d, średnia – 205 m³/d. Odbiornikiem ścieków jest rów melioracyjny i po ok. 5 km jezioro Ingiel, w zlewni Wizgi – dopływu Jeziora Wisztynieckiego.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku
Delegatura w Suwałkach

*Informacja Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska o stanie środowiska
na terenie powiatów: suwalskiego grodzkiego i suwalskiego ziemskiego w 2012 roku*

Spółdzielnia Mieszkaniowa w Przebrodziej – oczyszczalnia ścieków przy osiedlu w Czerwonce

Obiekt został zbudowany w latach dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku. Jest to oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna z usuwaniem biogenów – reaktor wielofunkcyjny typu BIOCLERE, dodatkowo wyposażony w filtr żwirowy. Osad nadmierny powstający w oczyszczalni wywożony jest na wysypisko odpadów. Przepustowość oczyszczalni 37,0 m³/d. Odbiornikiem ścieków oczyszczonych jest rów melioracyjny w zlewni rzeki Wiatrołuży, lewostronnego dopływu Czarnej Hańczy.

Starostwo Powiatowe w Suwałkach – oczyszczalnia ścieków przy byłym Międzynarodowym Przejściu Granicznym w Budzisku

Obiekt został zbudowany w latach dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku, zmodernizowany w roku 2002. Jest to oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna na bazie reaktora wielofunkcyjnego typu SBR, ze stacją dozowania koagulantu PIX. Osad nadmierny zagęszczany jest mechanicznie w workownicy typu Draimad-Teknobag i wywożony na wysypisko odpadów. Przepustowość oczyszczalni max 120 m³/d, średnia 80 m³/d. Odbiornikiem ścieków jest rów melioracyjny, znajdujący się w zlewni rzeki Szeszupy po stronie litewskiej.

Oczyszczalnia zakładowa Suwalskich Kopalni Surowców Mineralnych

Obiekt wybudowany w latach osiemdziesiątych dwudziestego wieku. Jest to oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna z usuwaniem biogenów, na bazie złoża biologicznego typu BIOCLERE. Maksymalny przepływ dobowy 14,0 m³, przepływ średni, ustalony w trakcie kontroli to 10,0 m³/d. Odbiornikiem ścieków jest ziemia w zlewni Czarnej Hańczy, ścieki wprowadzane są za pośrednictwem drenażu rozsączającego.

Oczyszczalnia spółki „JAKTOR” Sp. z o.o. w Białymstoku Ośrodek „SZELMENT” w Szelmencie

Obiekt został zbudowany pod koniec lat siedemdziesiątych ubiegłego wieku, zmodernizowany w latach dziewięćdziesiątych. Oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna z podwyższonym usuwaniem związków biogenych składa się z osadnika gnilnego, separatora tłuszczu, 2 filtrów piaskowych, filtra glebowo-roślinnego obsadzonego wierzbą *Salix viminalis* z dodatkowym filtrem chemicznym. Przepustowość oczyszczalni wynosi 37,6 m³/d. Odbiornikiem ścieków oczyszczonych jest zagłębienie terenowe (ziemia) w zlewni jeziora Szelment Wielki.

Oczyszczalnia ścieków Spółdzielni Mleczarskiej „Rospuda” w Filipowie

Obiekt został zbudowany pod koniec lat siedemdziesiątych ubiegłego wieku. Jest to oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna z podwyższonym usuwaniem związków biogenych, której głównymi elementami są: zbiornik wstępnego napowietrzania, komory osadu czynnego typu „Promlecz”, osadnik wtórny oraz stacja dozowania preparatu PIX do chemicznego strącania fosforu, a także stacja odwadniania i wapnowania osadu. Przepustowość maksymalna oczyszczalni wynosi 500 m³/d. Odbiornikiem ścieków oczyszczonych jest rzeka Rospuda.

Oprócz ww. oczyszczalni, w ewidencji ujęte są również:

- Oczyszczalnia Spółdzielni Mieszkaniowej „DROZD” w miejscowości Garbas II gmina Filipów,
- Oczyszczalnia przy Zarządzie Suwalskiego Parku Krajobrazowego w Malesowiznie,
- Oczyszczalnia przy Ośrodku MANIÓWKA w Nowej Wsi,
- Oczyszczalnia przy Domu Dziecka w Pawłowce gmina Przerośl.

WODY PODZIEMNE

PRESJE

Wody podziemne należące do zasobów naturalnych, coraz bardziej zagrożone są zanieczyszczeniami z powierzchni ziemi. Konieczna jest ich szczególna ochrona, gdyż są to zasoby nieodnawialne. W szczególności niezbędna jest ochrona znacznych obszarów, pod którymi znajdują się Główne Zbiorniki Wód Podziemnych. W Polsce jest ich około 180, a obszar obejmuje ponad 52 % powierzchni naszego kraju.

Wody podziemne zanieczyszczone są różnymi substancjami chemicznymi, najczęściej są to: azotany, fosforany, substancje ropopochodne, chlorki, siarczany i inne. Najpowszechniej występującymi przyczynami zanieczyszczeń wód podziemnych są wycieki z niez izolowanych wysypisk odpadów, z baz paliwowych i stacji sprzedaży paliw do pojazdów samochodowych. Zanieczyszczenia siarczanami występują przede wszystkim na terenach uprzemysłowionych, azotanami i fosforanami na terenach rolniczych (są one także przyczyną degradacji zbiorników wodnych).

STAN – ocena jakości wód podziemnych

KLASYFIKACJA WÓD PODZIEMNYCH

Podstawę oceny stanowi rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2008 roku w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych (Dz.U. Nr 143, poz. 896). Klasyfikacja elementów fizykochemicznych stanu wód podziemnych obejmuje pięć klas jakości wód podziemnych:

- Klasa I – **wody bardzo dobrej jakości**, w których:
 - a) wartości elementów fizykochemicznych są kształtowane wyłącznie w efekcie naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych i mieszczą się w zakresie wartości stężeń charakterystycznych dla badanych wód podziemnych (tła hydrogeochemicznego),
 - b) wartości elementów fizykochemicznych nie wskazują na wpływ działalności człowieka.
- Klasa II – **wody dobrej jakości**, w których:
 - a) wartości niektórych elementów fizykochemicznych są podwyższone w wyniku naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych,
 - b) wartości elementów fizykochemicznych nie wskazują na wpływ działalności człowieka albo jest to wpływ bardzo słaby.
- Klasa III – **wody zadowalającej jakości**, w których wartości elementów fizykochemicznych są podwyższone w wyniku naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych lub słabego wpływu działalności człowieka.
- Klasa IV – **wody niezadowalającej jakości**, w których wartości elementów fizykochemicznych są podwyższone w wyniku naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych oraz wyraźnego wpływu działalności człowieka.
- Klasa V – **wody złej jakości**, w których wartości elementów fizykochemicznych potwierdzają znaczący wpływ działalności człowieka.

Powyższa klasyfikacja jest podstawą do oceny stanu chemicznego, gdzie woda klas I-III oznacza **dobry stan chemiczny**, a woda klas IV-V oznacza **zły stan chemiczny**.

Na terenie powiatu do 2007 roku zlokalizowanych było łącznie 17 studni sieci monitoringu wód podziemnych, które były opomiarowane przez Państwowy Instytut Geologiczny. Po modernizacji sieci monitoringu w 2009 roku PIG objął badaniami jedynie Jednolite Części Wód Podziemnych (JCWPd) uznane za zagrożone niespełnieniem określonych dla nich celów środowiskowych (osiągnięcia dobrego stanu i dobrego stanu ilościowego do 2015 r., narażonych na zanieczyszczenia pochodzenia rolniczego). Na terenie województwa podlaskiego nie wyznaczono takich JCWPd.

**Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku
Delegatura w Suwałkach**

*Informacja Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska o stanie środowiska
na terenie powiatów: suwalskiego grodzkiego i suwalskiego ziemskiego w 2012 roku*

Na terenie powiatu suwalskiego w 2010 r. Państwowy Instytut Geologiczny na zlecenie Inspekcji Ochrony Środowiska w ramach krajowej sieci monitoringu wód badał 5 punktów monitoringu wód podziemnych w ramach monitoringu diagnostycznego. Jakość wód odpowiadała II lub III klasie czystości, mieściła się zatem w granicach **dobrego stanu wód podziemnych**.

W 2012 r. w ramach monitoringu diagnostycznego Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy spośród 43 punktów badanych w naszym województwie wyznaczył 10 punktów do badań z terenu powiatu suwalskiego. Jakość wód, podobnie jak w 2010 roku, odpowiadała II lub III klasie czystości, mieściła się zatem w granicach **dobrego stanu wód podziemnych**. Najczęściej za niewielkie obniżenie jakości wód odpowiadała zawartość żelaza i wodorowęglanów, co jest charakterystyczne dla wód podziemnych Suwalszczyzny.

Nr	Miejscowość / Gmina	Głębokość stropu (m)	Wody	JCWPd	Użytkowanie terenu (dominujące w promieniu 500 m)	Klasa wód	
						2010	2012
11	Sidorówka – 1/ Jeleniewo [sw1]	126	W	23	Łąki i pastwiska	III	III
12	Sidorówka – 3 (2)/ Jeleniewo [sw3]	24	G	23	Łąki i pastwiska	II	II
745	Raczki / Raczki [sw]	31	W	34	Tereny przemysłowe	III	III
843	Suwałki/Suwałki [sw]	67,8	W	23	Zabudowa miejska luźna	III	III
856	Wiżajny/Wiżajny [sw]	64	W	22	Zabudowa wiejska	III	III
1676	Suwałki/m. Suwałki	37		23	Miejskie tereny zielone	–	III
1883	Maszutkinie/Wiżajny	46,2		23	Zabudowa wiejska	–	III
1884	Sobolewo/Suwałki	12,05		23	Zabudowa wiejska	–	III
2271	Poszeszupie – Folwark /Rutka-Tartak	0,57	G	23	Łąki i pastwiska	–	III
2272	Budzisko /Szypliszki	52		23	Łąki i pastwiska	–	III

źródło:PIG

OBJAŚNIENIA DO TABELI

Rodzaj studni:

[sk] – studnia kopana
[piez.] - piezometr
[sw] – studnia wiercona

Rodzaj wód:

W – wgłębne – wody poziomów artezyjskich i subartezyjskich
G – gruntowe – wody płytkiego krążenia o swobodnym zwierciadle wody

JCWPd – numer jednolitej części wód podziemnych

Klasyfikacja wód:

kolor zielony stan dobry
kolor czerwony stan zły

Należy podkreślić, że przedstawiona klasyfikacja wód podziemnych skierowana jest na ocenę stopnia zanieczyszczenia wód i nie obejmuje oceny stanu sanitarnego oraz badań pod kątem przydatności wody do picia (po uzdatnieniu). Oceny te wykonuje Państwowa Inspekcja Sanitarna.

**Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku
Delegatura w Suwałkach**

*Informacja Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska o stanie środowiska
na terenie powiatów: suwalskiego grodzkiego i suwalskiego ziemskiego w 2012 roku*

GOSPODARKA ODPADAMI

PRESJE

ODPADY PRZEMYSŁOWE

Ilość odpadów wytworzonych (z wyłączeniem odpadów komunalnych), na terenie powiatu suwalskiego grodzkiego w 2010 r. wyniosła 49,7 tys. Mg., co stanowiło ok. 7 % odpadów wytworzonych na terenie całego województwa podlaskiego.

Odpady wytworzone (z wyłączeniem odpadów komunalnych) w ciągu roku

Jednostka terytorialna	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
	[tys. Mg]								
województwo podlaskie	887,4	927,9	957,4	1 057,2	838,3	737,9	713,5	707,6	1467,5
powiat suwalski	12,9	13,3	11,9	11,9	12,2	0	0	3,5	3,5
powiat suwalski grodzki	37,9	41,5	35,2	42,8	36,7	39,4	49,7	43,5	53,4

źródło: GUS

Niekorzystnym zjawiskiem jest spadająca ilość odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych) poddawanych procesom odzysku, w stosunku do ilości odpadów wytwarzanych.

Udział odpadów poddanych odzyskowi w ilości odpadów wytworzonych (z wyłączeniem odpadów komunalnych) w ciągu roku

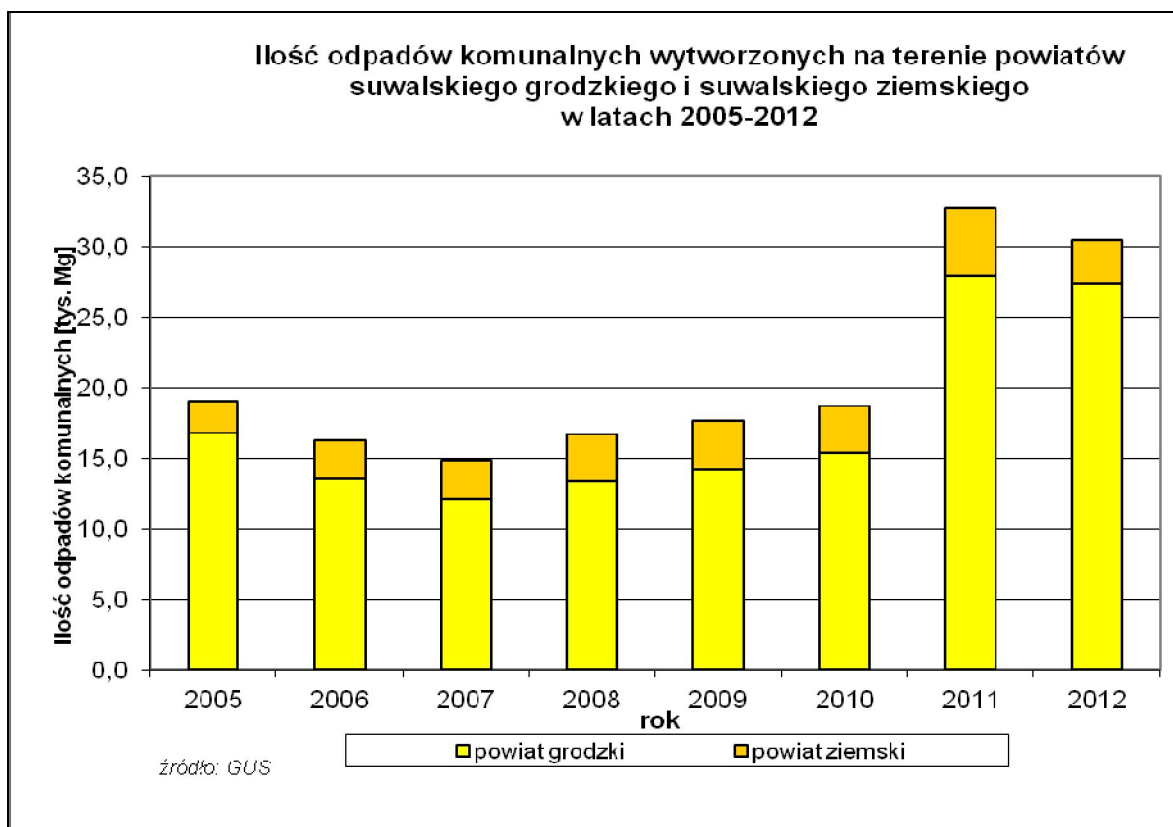
Jednostka terytorialna	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
	[%]								
województwo podlaskie	81,4	85,7	89,1	88,5	87,0	90,2	86,5	90,7	94,9
powiat suwalski	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	-	-	-	-
powiat suwalski grodzki	70,4	73,7	95,7	89,7	81,7	84,0	73,8	94,3	97,4

źródło: GUS

ODPADY KOMUNALNE

W latach 2005 – 2010 roczna ilość zebranych odpadów komunalnych na terenie powiatów podlegała nieznacznym wahaniom. W 2011 r. w Suwałkach ilość odpadów zebranych wzrosła do 27.919 Mg odpadów, natomiast na terenie powiatu suwalskiego ziemskiego wynosiła 4.789,8 Mg. Ilość zebranych odpadów z gospodarstw domowych w przeliczeniu na jednego mieszkańca wynosiła w Suwałkach – 260,2 kg/rok, w powiecie suwalskim ziemskim – 115,8 kg/rok.

Głównymi źródłami wytwarzania odpadów komunalnych są gospodarstwa domowe, obiekty handlowo-usługowe, szkoły, przedszkola, obiekty turystyczne i targowiska. Podstawowym sposobem unieszkodliwiania odpadów komunalnych jest niestety składowanie ich na składowiskach.

STAN

SKŁADOWISKA

Na terenie miasta Suwałk i powiatu suwalskiego w 2011 r. funkcjonowała kompostownia odpadów komunalnych. Eksploatowano tu również jedno składowisko odpadów obojętnych. Na omawianym obszarze nie ma składowisk odpadów przemysłowych.

Funkcjonujące instalacje do odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych

Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami Sp. z o.o w Suwałkach

Składowiskiem zarządza Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Suwałkach. Zakład Utylizacji Odpadów Komunalnych powstał w 1994 r. i przyjmuje odpady przede wszystkim z miasta i gminy Suwałki, w niewielkich ilościach odpady z innych gmin. Zajmuje powierzchnię 7,5 ha. Na terenie zakładu eksploatowana jest instalacja służąca do kompostowania odpadów (biostabilizator), składowisko balastu, budynek do segregacji odpadów, brodzik dezynfekcyjny, waga i budynek przyjmującego odpady. Składowisko jest uszczelnione folią, wyposażone w drenaż, z którego odcieki trafiają do miejskiej kanalizacji sanitarnej. Teren zakładu jest ogrodzony siatką, zamykany bramą oraz dozorowany.

Zakład przyjmuje odpady zmieszane oraz odpady segregowane. Dodatkowo prowadzi segregację odpadów na terenie obiektu – na linii technologicznej oraz na placu składowym przy wysypisku.

Monitoring składowiska odpadów prowadzony przez zakład polega na badaniu wielkości opadu atmosferycznego, badaniu wód podziemnych i odciekowych, kontroli struktury i składu masy składowanych odpadów oraz kontroli osiadania powierzchni składowiska. Instalacja spełnia wszystkie wymagania techniczne i prawne przewidziane dla tego typu obiektów.

**Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku
Delegatura w Suwałkach**

*Informacja Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska o stanie środowiska
na terenie powiatów: suwalskiego grodzkiego i suwalskiego ziemskiego w 2012 roku*

Składowisko odpadów obojętnych w Suwałkach, ul. Staniszewskiego

Składowiskiem zarządza Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Suwałkach. Składowisko położone jest przy ul. Staniszewskiego w Suwałkach, przy drodze Suwałki – Płociczno, w odległości około 3 km od centrum. Zajmuje ono powierzchnię około 6 ha. Składowisko pełni funkcję składowiska odpadów obojętnych od 1995 r. Wcześniej składowano tu również odpady komunalne. Obecnie odpadami mineralnymi zapełniana jest czasza składowiska – w ramach pierwszego z etapów jego rekultywacji. Na składowisku znajduje się waga oraz budynek obsługi składowiska. Składowisko posiada pełne ogrodzenie siatką, zamykane jest bramą, dozór prowadzony jest w wyznaczonych godzinach, w zależności od potrzeb.

Prowadzi się monitoring składowiska: badanie wód podziemnych, pomiary kontrolne osiadania powierzchni składowiska, badanie wielkości opadu atmosferycznego.

Podczas kontroli w 2011 r. stwierdzono 1 nieprawidłowość, wydano zarządzenie pokontrolne zawierające 1 obowiązek, zastosowano pouczenie oraz instruktaż.

Składowiska zamknięte

Na terenie powiatu suwalskiego znajdowało się 7 składowisk zamkniętych.

Składowisko odpadów we wsi Czerwonka, gmina Bakalarzewo

Składowisko zostało zamknięte w 2009 r. Monitorowanie zamkniętego składowiska prowadzone jest zgodnie z wymaganiami prawnymi.

Składowisko odpadów w Filipowie III, gmina Filipów

Składowisko zostało zamknięte w 2009 r. Monitorowanie zamkniętego składowiska prowadzone jest zgodnie z wymaganiami prawnymi.

Składowisko odpadów w miejscowości Wołownia, gmina Jeleniewo

Składowisko zostało zamknięte w 2009 r. Monitorowanie zamkniętego składowiska prowadzone jest zgodnie z wymaganiami prawnymi.

Składowisko odpadów w Szypliszkach, gmina Szypliszki

Składowisko zostało zamknięte w 2005 r., zaś jego rekultywację zakończono 30.04.2007 r. Zgodnie z przepisami obiekt jest monitorowany w zakresie wpływu na środowisko.

Składowisko odpadów we wsi Ludwinowo, gmina Raczki

Składowisko zostało zamknięte w 2006 r. Rekultywację zakończono 30.06.2010 r. Monitorowanie zamkniętego składowiska prowadzone jest zgodnie z wymaganiami prawnymi.

Składowisko odpadów w Wiżajnach, gmina Wiżajny.

Składowisko jest zamknięte od 30.06.2007 r. Rekultywację składowiska zakończono w 2010 r. Obiekt jest monitorowany w zakresie wpływu na środowisko.

Składowisko odpadów w Baranowie, gmina Rutka Tartak

Składowisko jest zamknięte od 2010 r. Rekultywację składowiska zakończono w 2013 r. Obiekt jest monitorowany w zakresie wpływu na środowisko.

Monitoring składowisk

Zgodnie z art. 147a ustawy – Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 z późn. zm.) prowadzący instalację jest zobowiązany prowadzić monitoring składowiska przez akredytowane³ laboratorium w rozumieniu ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. o systemie oceny zgodności.

³ Akredytacji udziela Polskie Centrum Akredytacji, posiadające status państwowej osoby prawnej i nadzorowane przez Ministerstwo Gospodarki. Zgodnie z normą PN-EN ISO/IEC 17000:2006 akredytacja jest to "atestacja przez stronę trzecią, dotycząca jednostki oceniającej zgodność, służąca formalnemu wykazaniu jej

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku
Delegatura w Suwałkach

*Informacja Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska o stanie środowiska
na terenie powiatów: suwalskiego grodzkiego i suwalskiego ziemskiego w 2012 roku*

W wyniku działań kontrolnych stwierdzono, że jednostki zarządzające składowiskami eksploatowanymi i zamkniętymi, prowadziły monitoring obiektów – z jednym wyjątkiem, tj. składowiska odpadów Gminy Jeleniewo w Wołowni. Badania wykonywały akredytowane laboratoria. Wyniki badań nie wykazały pogorszenia jakości wód podziemnych.

PRZECIWDZIAŁANIA – kontrole składowisk i zakładów przemysłowych

W zakresie gospodarowania odpadami w 2012 r. w ramach kilku celów kontrolnych, m.in.:

- *Poprawa przestrzegania przepisów prawa w obszarze gospodarki odpadami ze szczególnym uwzględnieniem ograniczania występowania tzw. „szarej strefy”;*
- *Sprawdzenie realizacji przez gminy zadań dotyczących zamykania składowisk odpadów komunalnych, zgodnie z wytycznymi określonymi w Krajowym Planie Gospodarki Odpadami 2014;*
- *Sprawdzenie realizacji przez gminy zadań dotyczących organizacji systemu gospodarowania odpadami i nadzoru gospodarowania odpadami oraz ograniczania masy odpadów ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania;*
- *Sprawdzenie dotrzymywania warunków decyzji dotyczących gospodarowania odpadami (wytwarzanie, zbieranie, transport, unieszkodliwianie i odzysk odpadów);*
- *Sprawdzenie przestrzegania wymagań ustawy o bateriach i akumulatorach;*
- *Sprawdzenie spełniania zasadniczych wymagań ochrony środowiska przez wyroby wprowadzane na rynek;*

przeprowadzono łącznie 54 kontrole, w tym 18 kontroli pozaplanowych i interwencyjnych. Stwierdzono nieprawidłowości w 31 przypadkach. Wydano 29 zarządzeń pokontrolnych zawierających 71 obowiązków. Nałożono 4 kary grzywny na łączną kwotę 1.400 zł, zastosowano pouczenia w 22 przypadkach i instruktaż w 40 przypadkach, skierowano 19 wystąpień do innych organów administracji oraz wydano 4 decyzje administracyjne.

W I połowie 2013 r. w ramach kilku celów kontrolnych, m.in.:

- *Sprawdzenie realizacji przez gminy zadań dotyczących zamykania składowisk odpadów komunalnych, zgodnie z wytycznymi określonymi w Krajowym Planie Gospodarki Odpadami 2014;*
- *Ocena przestrzegania wymagań wynikających z ustawy o bateriach i akumulatorach przez podmioty prowadzące działalność w zakresie wytwarzania, zbierania i przetwarzania zużytych baterii i zużytych akumulatorów;*
- *Ocena wypełniania wymogów w zakresie postępowania z odpadami, w tym odpadami niebezpiecznymi;*
- *Eliminowanie nielegalnej działalności w zakresie recyklingu pojazdów oraz zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego;*
- *Sprawdzenie prawidłowości realizacji międzynarodowego przemieszczania odpadów z listy zielonej, w szczególności klasyfikacji przemieszczanych odpadów;*
- *Sprawdzenie spełniania zasadniczych wymagań ochrony środowiska przez wyroby wprowadzane na rynek;*

przeprowadzono łącznie 24 kontrole, w tym 5 kontroli interwencyjnych. Stwierdzono nieprawidłowości w 14 przypadkach. Wydano 12 zarządzeń pokontrolnych zawierających 22 obowiązki, zastosowano pouczenie w 6 przypadkach i instruktaż w 17 przypadkach, skierowano 9 wystąpień do innych organów administracji oraz wydano 2 decyzje administracyjne.

kompetencji do wykonywania określonych zadań w zakresie oceny zgodności". Zasady akredytacji ujęte są w międzynarodowych normach i wytycznych, w których określone są wymagania, zarówno dla jednostek akredytujących, jak i dla podlegających akredytacji jednostek oceniających zgodność. Uzyskanie akredytacji oznacza, że akredytowane podmioty zostały ocenione według tych norm i wytycznych, a ich wyniki są wiarygodne i dokładne.

HAŁAS KOMUNIKACYJNY I PRZEMYSŁOWY

PRESJE – źródła hałasu

Klimat akustyczny województwa podlaskiego kształtuje głównie komunikacja drogowa oraz w niewielkim stopniu, hałas przemysłowy, którego uciążliwość ma charakter lokalny o stosunkowo niedużym zasięgu.

W zależności od pochodzenia hałasu środowiskowego (źródła) dokonuje się jego podziału na następujące, podstawowe kategorie hałasu komunikacyjny, (drogowy, lotniczy, kolejowy) oraz przemysłowy.

Uregulowania prawne dotyczące zagadnienia ochrony przed hałasem zawiera ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska. Według tej ustawy ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska poprzez utrzymanie poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub, co najmniej na tym poziomie oraz zmniejszenie poziomu hałasu, co najmniej do dopuszczalnego, gdy nie jest on dotrzymany.

Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku zawarte są w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 roku (Dz. U. Nr 120, poz.826) zmienionym rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 1 października 2012 r. (Dz.U. 2012, poz. 1109). Według powyższego rozporządzenia wartości poziomów dopuszczalnych hałasu są zależne od funkcji urbanistycznej, jaką spełnia dany teren oraz od pory dnia i nocy.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku prowadzi badania hałasu komunikacyjnego i przemysłowego na terenie całego województwa podlaskiego. Badania przeprowadzane są w ramach planowych kontroli, a także w ramach działań interwencyjnych w wyniku skarg społeczeństwa.

STAN – pomiary hałasu

HAŁAS KOMUNIKACYJNY

Hałas komunikacyjny jest obecnie najpowszechniejszym i najbardziej uciążliwym źródłem hałasu w środowisku zurbanizowanym. Ciągły wzrost ilości pojazdów mechanicznych, przy jednoczesnym braku właściwych rozwiązań drogowych, braku obwodnic miejskich, złej jakości nawierzchni znacząco powiększa obszar środowiska o ponadnormatywnym hałasie drogowym.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska pomiary hałasu komunikacyjnego na terenie **Suwałk** prowadził w 2008 r. Do pomiarów hałasu komunikacyjnego wytypowano w mieście 3 punkty: w 1 punkcie do wyznaczenia wartości poziomów długookresowych (poziom L_{DWN} i L_N), służące do prowadzenia długookresowej polityki w zakresie ochrony środowiska przed hałasem, w 2 punktach – do określenia wskaźników mających odniesienie do jednej doby (L_{AeqD} i L_{AeqN}). Pomiary prowadzono w porze wiosennej (marzec – czerwiec) oraz jesienno – zimowej (wrzesień – luty). Podczas pomiarów każdorazowo prowadzono rejestrację natężenia ruchu pojazdów z wyodrębnieniem pojazdów ciężkich – liczba pojazdów mieściła się w granicach od 14836 do 31331 sztuk/dobę, w tym ciężkich od 4565 do 6851 sztuk/dobę. Wyniki badań wskazywały na przekroczenia wartości dopuszczalnych poziomów hałasu w badanych punktach, zarówno w porze dziennej, jak i nocnej: w porze dnia o 6,4 – 15,4 dB, w porze nocy o 15,6 – 17,2 dB. Najwyższe przekroczenia wystąpiły w punkcie przy ul. Utrata 77. Wyliczony średni poziom długookresowy (L_{DWN}) wyznaczony w ciągu wszystkich dób w roku, z uwzględnieniem pory dnia, pory wieczoru oraz pory nocy został przekroczony o 13,4 dB, zaś długookresowy średni poziom dźwięku A (L_N) wyznaczony w ciągu wszystkich pór nocy w roku został przekroczony o 16,1 dB.

**Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku
Delegatura w Suwałkach**

*Informacja Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska o stanie środowiska
na terenie powiatów: suwalskiego grodzkiego i suwalskiego ziemskiego w 2012 roku*

Wyniki pomiarów hałasu komunikacyjnego – długookresowego średniego poziomu dźwięku L i średniego poziomu równoważnego dźwięku L_{Aeq} , na terenie miasta Suwałki w 2008 r.

Data	Lokalizacja punktu pomiarowego	Współrzędne geograficzne punktu	Wyniki pomiarów				Przekroczenia dopuszczalnej wartości wskaźnika oceny hałasu			
			L_{DWN}	L_N	$L_{Aeq,D}$	$L_{Aeq,N}$	L_{DWN}	L_N	$L_{Aeq,D}$	$L_{Aeq,N}$
Suwałki (2008)			[dB]							
	ul. Utrata 2	N 54°06'20,9" E 22°56'12,6"								
25-26.06.2008					69,5	66,5			9,5	16,5
09-10.10.2008			73,4	66,1	68,8	65,9	13,4	16,1	8,8	15,9
11-12.10.2008					68,7	65,9			8,7	15,9
03-04.11.2008	ul. Utrata 77	N 54°05'35,5" E 22°56'37,1"	–	–	70,4	67,2	–	–	15,4	17,2
12-13.11.2008	ul. Pułaskiego 97	N 54°07'25,6" E 22°56'33,2"	–	–	66,4	65,6	–	–	6,4	15,6

Na terenie powiatu suwalskiego ziemskiego w 2010 r. wykonano badania monitoringowe hałasu komunikacyjnego w Szypliszkach i Filipowie, w 2011 r. w Bakalarzewie, a w 2012 r. w Jeleniewie. Pomiarów wykonano w celu określenia wartości wskaźników równoważnego poziomu natężenia dźwięku w porach dziennej i nocnej ($L_{Aeq,D}$ i $L_{Aeq,N}$), mających zastosowanie do kontroli warunków korzystania ze środowiska w odniesieniu do jednej doby. Pomiarów prowadzono w porze jesiennej (październik). Podczas pomiarów każdorazowo prowadzono rejestrację natężenia ruchu pojazdów z wyodrębnieniem pojazdów ciężkich. Wyniki badań wskazywały na przekroczenia wartości dopuszczalnych poziomów hałasu w badanych punktach, zarówno w porze dziennej, jak i nocnej:

- Szypliszki: w porze dnia o 18,6 dB, w porze nocy o 20,5 dB – najwyższe przekroczenia zanotowane podczas pomiarów monitoringowych hałasu w 2010 r. w województwie podlaskim,
- Filipów: w porze dnia o 7,4 dB, w porze nocy o 1,4 dB (najniższa wartość przekroczenia w porze nocnej w województwie podlaskim w 2010 r.);
- Bakalarzewo: w porze dnia o 4,5 dB, w porze nocy o 4,3 dB;
- Jeleniewie: w porze dnia o 2,4 dB, w porze nocy nie zanotowano przekroczeń.

Wyniki pomiarów hałasu komunikacyjnego – średniego poziomu równoważnego dźwięku L_{Aeq} na terenie powiatu suwalskiego ziemskiego w latach 2010 – 2012.

Lp.	Lokalizacja punktu pomiarowego	Współrzędne geograficzne punktu	Średni poziom równoważny (L_{Aeq})		Przekroczenia dopuszczalnej wartości wskaźnika oceny hałasu	
			dla pory dziennej $L_{Aeq,D}$ [dB]	dla pory nocnej $L_{Aeq,N}$ [dB]	dla pory dziennej [dB]	dla pory nocnej [dB]
2010						
1.	Szypliszki – ul. Suwalska 7	N 54°15'00,9" E 23°04'26,2"	73,6	70,5	18,6	20,5
2.	Filipów – ul. Mieruńska 14	N 54°10'51,8" E 22°37'04,2"	62,4	51,4	7,4	1,4
2011						
3.	Bakalarzewo – ul. Suwalska 5	N 54°05'33,1" E 22°39'12,4"	64,5	54,3	4,5	4,3
2012						
4.	Jeleniewo – ul. Suwalska 6	N 54°11'58,7" E 22°54'46,5"	62,4	48,4	2,4	–

źródło: WIOŚ Białystok

PRZECIWDZIAŁANIA

HAŁAS KOMUNIKACYJNY

Środki ochrony przed hałasem komunikacyjnym dzieli się na dwa rodzaje:

- **ochrona przed hałasem „u źródła”** – wszystkie przedsięwzięcia ingerujące w źródło dźwięku, powodujące zmniejszenie promieniowania energii akustycznej do środowiska. Dzieli się na następujące rodzaje zadań:
 - ingerencja w konstrukcję pojazdów w celu zmniejszenia emisji hałasu – jest przedmiotem kilku Dyrektyw Unii Europejskiej oraz przepisów krajowych, które są zharmonizowane z Dyrektywami UE,
 - dobór konstrukcji arterii – emisja hałasu samochodowego jest m.in. efektem hałasu powodowanego interakcją kół i nawierzchni drogowej. Wypadkowa emisja hałasu zależy od rodzaju i jakości opon i nawierzchni drogowej,
 - oddziaływanie na mniej hałaśliwą eksploatację pojazdów – istotne znaczenie dla zmniejszenia emisji hałasu pojazdów mają ograniczenia prędkości oraz zapobieganie częstym startom, hamowaniom, a szczególnie gwałtownym przyspieszeniom samochodów na niskich biegach i przy wysokich obrotach silników. Przyspieszanie samochodów występuje na ogół w obrębie skrzyżowań. Dlatego też istotny efekt ograniczenia emisji hałasu można osiągnąć poprzez wymuszenie spokojnej jazdy ze stałą umiarkowaną prędkością stosując zsynchronizowaną sygnalizację świetlną tzw. „zieloną falę”.
- **urbanistyczne i architektoniczno – budowlane środki ochrony przeciwdźwiękowej** – działania zmierzające do ograniczenia hałasu już wyemitowanego „do środowiska”.

Urbanistyczne i organizacyjne rozwiązania zmniejszania hałasu komunikacyjnego – rozwiązania tego typu dotyczą dużych obszarów mieszkaniowych i mają związek ze zmianami zagospodarowania. Dzieli się na następujące grupy:

- budowa obwodnic miast, tworzenie nowych tras międzydzielnicowych, tworzenie nowych obwodnic wewnątrz miejskich. Rozwiązania te pozwalają na wyprowadzenie przede wszystkim ruchu ciężkiego oraz na zmniejszenie ruchu samochodów osobowych na terenach mieszkalnych.
- strefy „ruchu uspokojonego”. Ideą tworzenia stref jest hasło „jak najmniej ruchu samochodowego”. Realizowane jest ono poprzez: ograniczanie przepustowości ulic, ograniczanie prędkości, stwarzanie innych ograniczeń i utrudnień dla ruchu samochodów, całkowita eliminacja ruchu tranzytowego, tworzenie preferencji dla transportu zbiorowego, przyjaznego środowiska. Strefami takimi obejmowane są przede wszystkim obszary mieszkalne.

Architektoniczno-budowlane środki ochrony przeciwdźwiękowej, o charakterze raczej lokalnym:

- ekranowanie akustyczne – jest najczęściej stosowanym środkiem ochrony przeciwdźwiękowej w otoczeniu tras komunikacyjnych. Ekran akustyczny ma za zadanie zasłaniać odbiorcę przed dźwiękiem dochodzącym bezpośrednio od źródła. Dobrze zaprojektowane powinny służyć przede wszystkim do ochrony niskiej zabudowy mieszkaniowej. Aby ochronić wysoką zabudowę należy stosować rozwiązania specjalne: budowa drogi w wykopie, budowa tuneli lub półtuneli.
- Architektoniczno-budowlane środki ochrony przeciwdźwiękowej; najczęściej stosowanym rozwiązaniem jest podwyższanie izolacyjności akustycznej otworów okiennych. Dodatkową możliwością zabezpieczenia przed hałasem mieszkańców terenów zlokalizowanych wzdłuż tras komunikacyjnych jest odpowiednie ukształtowanie bryły budynku i funkcjonalne rozplanowanie pomieszczeń. Elewacje istniejących już budynków eksponowane na hałas mogą być także chronione za pomocą przezroczystych ekranów zawieszanych na tej elewacji.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku
Delegatura w Suwałkach

*Informacja Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska o stanie środowiska
na terenie powiatów: suwalskiego grodzkiego i suwalskiego ziemskiego w 2012 roku*

HAŁAS PRZEMYSŁOWY – działalność kontrolna

Hałas przemysłowy na terenie powiatu stanowi zagrożenie o charakterze lokalnym, występujące głównie w dzielnicach przemysłowych miast. Przyczyną wzrostu uciążliwości jest rozbudowa miast, wchłanianie terenów przemysłowych i rozbudowa w ich sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej.

Zagrożenie hałasem przemysłowym związane jest głównie z niekorzystną lokalizacją zabudowy mieszkaniowej, w pobliżu zakładów przemysłowych. Emisja hałasu przemysłowego jest uzależniona w dużym stopniu od procesu technologicznego i wykorzystywanych w nim maszyn i urządzeń, których ilość, stan techniczny, poziom nowoczesności, a także izolacyjność akustyczna i lokalizacja źródła są czynnikami decydującymi o stopniu uciążliwości dla otoczenia.

W ewidencji Delegatury znajduje się 8 podmiotów gospodarczych z obszaru miasta Suwałk oraz 2 podmioty z obszaru powiatu suwalskiego, które posiadają decyzje określające dopuszczalny poziom hałasu przenikającego do środowiska, powstającego w wyniku prowadzonej działalności. Są to:

- Suwalskie Kopalnie Surowców Mineralnych Sp. z o.o. ul. Staniszewskiego 65 w Suwałkach, Zakład Górniczy Sobolewo,
- PPUH AGA Bród Mały,
- Pizzeria Galeria ROZMARINO, Krystyna i Piotr Bagińscy; ul. Kościuszki w Suwałkach,
- Zakład Kamieniarski Jan Wojdak ul. 23 Października 22 B w Suwałkach,
- Zespół Szkół Nr 6 ul. Sikorskiego w Suwałkach – tor kartingowy,
- BRAMA Kowalewska Sp. j. ul. Waryńskiego 7 w Suwałkach,
- Zakład Utylizacji Odpadów Komunalnych ul. Buczka 150A w Suwałkach (obecnie Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami Sp. z o.o. w Suwałkach, ul. Sejneńska 82, miejsce działalności ul. Buczka 150 A) – pozwolenie zintegrowane,
- ANIMEX FOODS Sp. z o.o. S.K.A.; ul. W. Polskiego 112A w Suwałkach – pozwolenie zintegrowane,
- Spółdzielnia Mleczarska „SUDOWIA” ul. Wojska Polskiego 110c w Suwałkach – pozwolenie zintegrowane,
- PPHU „LAKTOPOL” sp. z o.o. w Warszawie Zakład Produkcyjny Nr 1 w Suwałkach ul. Wojska Polskiego 110c w Suwałkach – pozwolenie zintegrowane.

W 2012 r. i I połowie 2013 r. przeprowadzono 22 kontrole, w tym 15 kontroli interwencyjnych w ramach celu kontrolnego *Ograniczenie uciążliwości związanych z ponadnormatywną emisją hałasu do środowiska* przeprowadzając pomiary w czasie 10 kontroli. Podczas 7 kontroli stwierdzono nieprawidłowości, wobec czego wydano 7 zarządzeń pokontrolnych zawierających 21 obowiązków, nałożono 2 kary grzywny na łączną kwotę 600 zł, zastosowano pouczenie w 4 przypadkach i instruktaż w 10 przypadkach, skierowano 13 wystąpień do innych organów administracji oraz wydano 4 decyzje administracyjne.

Należy podkreślić, że wiele zakładów przemysłowych wprowadziło już lub wprowadza szereg zabezpieczeń akustycznych, które skutecznie wyeliminowały nadmierny hałas przemysłowy z terenów mieszkalnych. Dzieje się tak między innymi ze względu na przeprowadzane kontrole zakładów oraz ze względu na wprowadzenie dla niektórych przedsiębiorstw obowiązku uzyskania pozwolenia zintegrowanego.

POLA ELEKTROMAGNETYCZNE

PRESJE – źródła promieniowania elektromagnetycznego

Pola elektromagnetyczne (wg ustawy Prawo ochrony środowiska) to pola elektryczne, magnetyczne oraz elektromagnetyczne o częstotliwościach od 0 Hz do 300 GHz, tworzących zakres promieniowania elektromagnetycznego niejonizującego. Promieniowanie elektromagnetyczne (PEM), w tym promieniowanie niejonizujące zaliczane jest do podstawowych rodzajów zanieczyszczeń środowiska naturalnego.

Zgodnie z art. 123 ustawy Prawo ochrony środowiska, oceny poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, a wojewódzki inspektor ochrony środowiska prowadzi okresowe badania poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku. Niejonizujące promieniowanie elektromagnetyczne od zawsze występowało w środowisku naturalnym. Pochodzi ono z naturalnych źródeł takich jak Słońce, Ziemia, zjawiska atmosferyczne. Dodatkowo w środowisku występują sztuczne pola elektromagnetyczne, które związane są z techniczną działalnością człowieka. Promieniowanie elektromagnetyczne występuje wszędzie, a jego najważniejszymi źródłami są:

- stacje bazowe telefonii komórkowej,
- stacje i linie energetyczne,
- nadajniki radiowe i telewizyjne oraz CB-radio i radiostacje amatorskie,
- wojskowe i cywilne urządzenia radionawigacji i radiolokacji,
- urządzenia powszechnego użytku: kuchenki mikrofalowe, monitory, aparaty komórkowe itp.

Ciągły rozwój techniki powoduje znaczny wzrost ilości nadajników radiowo-telewizyjnych oraz stacji bazowych telefonii komórkowej.

STAN – pomiary monitoringowe

W latach 2008 – 2012 Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska zrealizował program badań pól elektromagnetycznych opracowany zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. Nr 221, poz. 1645). Program ten zakładał skoncentrowanie pomiarów na obszarach dostępnych dla ludności tj. w centralnych dzielnicach lub osiedlach miast o liczbie mieszkańców przekraczającej 50 tys. oraz w pozostałych miastach i na terenach wiejskich. Zakres prowadzenia badań obejmował pomiary natężenia składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego w przedziale częstotliwości co najmniej od 3 MHz do 3000 MHz.

Na obszarze powiatów suwalskiego i suwalskiego ziemskiego pomiary przeprowadzono w Suwałkach – po 5 punktów w latach 2008 – 2012 oraz w Szypliszkach (2008-2009 i 2011-2012), Raczkach i Filipowie (2009, 2012), Jeleniewie i Wizajnach (2010).

Na podstawie przeprowadzonych pomiarów należy stwierdzić, iż w żadnym z punktów na obszarze powiatu **nie odnotowano przekroczeń** dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych.

Należy podkreślić, że przeprowadzone na terenie województwa podlaskiego pomiary, w żadnym ze zbadanych punktów pomiarowych nie wykazały występowania przekroczeń norm. Zmierzone wartości składowej elektrycznej w większości przypadków nie przekraczały 10 % dopuszczalnej normy.

**Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku
Delegatura w Suwałkach**

*Informacja Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska o stanie środowiska
na terenie powiatów: suwalskiego grodzkiego i suwalskiego ziemskiego w 2012 roku*

Wyniki pomiarów pól elektromagnetycznych na Suwałk w latach 2008 – 2012.

Lp.	Miejscowość	Lokalizacja punktu	Srednia arytmetyczna zmierzonych wartości skutecznych natężeń pól elektrycznych promieniowania elektromagnetycznego [V/m]	% wartości dopuszczalnej
2008				
1.	Suwałki ul. Utrata 2	N 54°06'16,7" E 22°56'13,9"	0,21	3,0
2.	Suwałki ul. 1-go Maja 23	N 54°05'55,6" E 22°56'12,5"	0,28	4,0
3.	Suwałki ul. Wileńska 9	N 54°06'27,7" E 22°57'11,2"	0,31	4,4
4.	Suwałki ul. Korczaka/Noniewiczza 44a	N 54°06'15,0" E 22°55'57,6"	0,55	7,9
5.	Suwałki ul. E. Plater 6A	N 54°06'09,2" E 22°55'30,8"	0,32	4,6
2009				
6.	Suwałki ul. Wigierska	N 54°05'44,2" E 22°56'07,2"	0,26	3,7
7.	Suwałki ul. Noniewiczza	N 54°06'14,6" E 22°55'54,4"	0,41	5,9
8.	Suwałki ul. Witosa	N 54°07'05,9" E 22°55'59,8"	0,41	5,9
9.	Suwałki ul. Chrobrego	N 54°05'52,4" E 22°54'24,7"	0,39	5,6
10.	Suwałki ul. Kasztanowa	N 54°06'41,1" E 22°56'44,7"	0,27	3,9
2010				
11.	Suwałki – Os. Staszica ul. Staszica 3 / Bakalarzewska	N 54°05'58,8" E 22°55'04,7"	0,06	0,85
12.	Suwałki – Os. Klasztorna ul. Spacerowa 1	N 54°05'41,1" E 22°56'36,7"	0,16	2,3
13.	Suwałki – Os. Daszyńskiego ul. Daszyńskiego 27	N 54°07'04,3" E 22°55'28,8"	0,06	0,8
14.	Suwałki – Osiedle I ul. Gałaja / Hamerszmita	N 54°05'59,1" E 22°55'34,4"	0,22	3,1
15.	Suwałki – Os. Polna ul. Bielickiego / Żniwowa	N 54°05'33,2" E 22°56'16,1"	0,14	2,0
2011				
16.	Suwałki – Śródmieście ul. Noniewiczza 2 / Korczaka	N 54°06'15,2" E 22°55'56,3"	0,53	7,6
17.	Suwałki – Osiedle I ul. Emilii Plater 6 A	N 54°06'09,1" E 22°56'31,4"	0,18	2,6
18.	Suwałki – Osiedle II ul. 1 Maja 23	N 54°05'55,2" E 22°56'11,9"	0,09	1,3
19.	Suwałki – Os. Śródmieście ul. Utrata 2	N 54°06'18,3" E 22°56'14,3"	0,38	5,4
20.	Suwałki – Os. Kolejowe ul. Wileńska 9	N 54°06'27,8" E 22°57'13,3"	0,11	1,6
2012				
21.	Suwałki ul. Wigierska 20	N 54°05'45,1" E 22°56'07,2"	< 0,1	< 1
22.	Suwałki ul. Noniewiczza 85	N 54°06'13,1" E 22°55'53,4"	0,48	6,9
23.	Suwałki ul. Witosa	N 54°07'01,8" E 22°55'59,4"	0,22	3,1
24.	Suwałki ul. Chrobrego / Grunwaldzka	N 54°05'53,2" E 22°54'30,6"	0,19	2,7
25.	Suwałki ul. Kasztanowa 9	N 54°06'41,5" E 22°56'31,6"	< 0,1	< 1

**Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku
Delegatura w Suwałkach**

*Informacja Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska o stanie środowiska
na terenie powiatów: suwalskiego grodzkiego i suwalskiego ziemskiego w 2012 roku*

Wyniki pomiarów pól elektromagnetycznych na terenie powiatu suwalskiego ziemskiego w latach 2008 – 2012.

Lp.	Miejscowość	Lokalizacja punktu	Srednia arytmetyczna zmierzonych wartości skutecznych natężeń pól elektrycznych promieniowania elektromagnetycznego [V/m]	% wartości dopuszczalnej
2008				
1.	Szypliszki	N 54°15'05,2" E 23°04'35,4"	0,29	4,1
2009				
2.	Szypliszki	N 54°15'12,4" E 23°04'29,3"	0,28	4,0
3.	Raczkki, plac koło kościoła	N 53°59'23,4" E 22°46'28,5"	0,41	5,9
4.	Filipów	N 54°10'50,2" E 22°37'13,7"	0,27	3,9
2010				
5.	Jeleniewo	N 54°12'15,1" E 22°54'44,2"	0,56	8,0
6.	Wiżajny	N 54°22'04,5" E 22°52'09,0"	0,42	6,0
2011				
7.	Szypliszki	N 54°15'08,3" E 23°04'28,2"	0,15	2,1
2012				
8.	Szypliszki	N 54°15'11,6" E 23°04'28,6"	< 0,1	< 1
9.	Raczkki, plac koło kościoła	N 53°59'23,1" E 22°46'58,0"	< 0,1	< 1
10.	Filipów	N 54°10'47,8" E 22°37'15,7"	< 0,1	< 1

PRZESTRZEGANIE WYMAGAŃ OCHRONY ŚRODOWISKA W ROLNICTWIE

Kontrole gospodarstw rolnych

W 2012 r. i I połowie 2013 r. w ramach celów kontrolnych:

- *Poprawa przestrzegania wymagań ochrony środowiska w rolnictwie;*
 - *Zapewnienie przestrzegania wymagań ochrony środowiska przez prowadzących fermy nerek [...];*
 - *Poprawa przestrzegania wymagań ochrony środowiska w rolnictwie, w szczególności na obszarach szczególnie narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu pochodzenia rolniczego (OSN);*
- przeprowadzono kontrole 13 gospodarstw rolnych i ferm hodowlanych, w tym 7 kontroli interwencyjnych. Podczas kontroli stwierdzono nieprawidłowości w 9 przypadkach, wydano 9 zarządzeń pokontrolnych zawierających 15 obowiązków, zastosowano pouczenie w 7 przypadkach i instruktaż w 10 przypadkach, w 2 przypadkach nałożono karę grzywny w łącznej wysokości 400 zł oraz skierowano 3 wystąpienia do innych organów administracji.

PRZESTRZEGANIE WYMAGAŃ OCHRONY ŚRODOWISKA W TURYSTYCE

Kontrole obiektów turystycznych

W 2012 r. i I połowie 2013 r. w ramach celu kontrolnego:

- *Sprawdzenie przestrzegania wymagań ochrony środowiska przez obiekty turystyczne;*
- przeprowadzono kontrole 4 obiektów turystycznych, w tym 2 kontrole z pomiarami emisji zanieczyszczeń. Podczas kontroli stwierdzono nieprawidłowości w 3 przypadkach, wydano 3 zarządzenia pokontrolne zawierające 9 obowiązków, zastosowano pouczenie i instruktaż oraz skierowano 1 wystąpienie do innych organów administracji.

**Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku
Delegatura w Suwałkach**

*Informacja Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska o stanie środowiska
na terenie powiatów: suwalskiego grodzkiego i suwalskiego ziemskiego w 2012 roku*

OCHRONA ŚRODOWISKA PRZED AWARIAMI

Poważne awarie mogą powstawać w przypadku awarii i katastrof w obiektach przemysłowych zlokalizowanych na terenach miast powiatu oraz w wyniku wypadków kolejowych i drogowych z udziałem cystern i autocystern przewożących materiały niebezpieczne. Zdarzenia te charakteryzują się specyficznymi cechami takimi jak niepewność ich wystąpienia, złożoność przyczyn, różnorodność bezpośrednich skutków oraz indywidualnym, niepowtarzalnym przebiegiem.

NIEBEZPIECZNE SUBSTANCJE CHEMICZNE W ZAKŁADACH PRZEMYSŁOWYCH

Delegatura WIOŚ w Suwałkach prowadzi rejestr obiektów mogących spowodować poważne awarie (zakłady dużego ryzyka i zakłady zwiększonego ryzyka), a także kontroluje te obiekty.

Na terenie miasta Suwałki występuje sześć zakładów znajdujących się w prowadzonym przez Delegaturę w Suwałkach „Rejestrze potencjalnych sprawców poważnych awarii”.

Są to: Spółdzielnia Mleczarska „SUDOWIA” w Suwałkach, PPHU „LAKTOPOL” Zakład Produkcyjny nr 1 w Suwałkach, „ANIMEX FOODS Sp. z o.o. S.K.A. Oddział w Suwałkach, które w procesie technologicznym stosują w instalacji chłodniczej substancję niebezpieczną, tj. amoniak.

Ponadto w ww. rejestrze znajdują się zakłady posiadające gaz propan-butan, tj.: „PETROLINVEST” Suwałki – zaliczany do zakładów dużego ryzyka, „POL ENERGY” Suwałki – zaliczany do zakładów zwiększonego ryzyka (aktualnie nie prowadzi działalności, zbiorniki opróżnione z gazu) oraz Rozdzielnia Gazu w Suwałkach na osiedlu Północ.

Natomiast na terenie **powiatu suwalskiego** występuje jeden tego typu zakład, tj. Spółdzielnia Mleczarska „ROSPUDA” w Filipowie, stosująca w technologii chłodniczej amoniak. W 2010 r. kontrola nie wykazała uchybień.

Przedmiotowe zakłady są objęte przez WIOŚ Białystok Delegaturę w Suwałkach szczególnym nadzorem, poprzez prowadzenie kontroli minimum raz w roku, również wspólnie z Państwową Strażą Pożarną.

Wśród podmiotów stanowiących potencjalne zagrożenie środowiska znajdują się stacje paliw, funkcjonujące w systemie otwartym lub na potrzeby własne zakładu. Na terenie **miasta Suwałki** znajduje się 20 stacji paliw oraz 8 stacji paliw na terenie **powiatu suwalskiego**. Eksploatacja tych stacji stwarza potencjalne zagrożenie dla środowiska w przypadku rozszczelnienia się zbiornika lub instalacji paliwowej oraz podczas rozładunków paliw z cystern samochodowych do zbiorników magazynowych lub tankowania do pojazdów samochodowych.

W 2012 r. i I połowie 2013 r. w ramach celu kontrolnego *Sprawdzenie realizacji obowiązków wynikających z konieczności przeciwdziałania poważnym awariom oraz przepisów dotyczących substancji i preparatów chemicznych (REACH)* skontrolowano 12 zakładów na terenie powiatu, w tym przeprowadzono 1 pomiar emisji zanieczyszczeń. W 5 przypadkach stwierdzono nieprawidłowości, wydano 5 zarządzeń pokontrolnych zawierających 8 obowiązków oraz zastosowano pouczenie i instruktaż.

TRANSPORT

Poważne źródło zagrożenia na terenie powiatu mogą stwarzać wypadki drogowe środków transportu, przewożących materiały niebezpieczne. Szczególnie groźne są awarie w rejonach przepraw mostowych na tych trasach, grożą one bezpośrednim skażeniem wód płynących.

Największe zagrożenia poważnymi awariami występują podczas transportu paliw płynnych do ich odbiorców, w tym stacji paliw oraz w przewozie materiałów niebezpiecznych tranzytem przez

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku
Delegatura w Suwałkach

*Informacja Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska o stanie środowiska
na terenie powiatów: suwalskiego grodzkiego i suwalskiego ziemskiego w 2012 roku*

omawiany teren do Przejścia Granicznego w Budzisku. Szczególne zagrożenie występuje na drodze krajowej Nr 8 od granicy z powiatem augustowskim do PG w Budzisku.

Duże zagrożenie stwarza również transport przez Kolejowe Przejście Graniczne PKP Stacja Trakiszki. Przedmiotowe PG odprawia substancje niebezpieczne, a szczególnie gaz propan-butan, przewożony w cysternach kolejowych.

Kontrole problemowe i interwencyjne

Pracownicy Działu Inspekcji (WIOŚ Białystok – Delegatura w Suwałkach) uczestniczą we wspólnych kontrolach przewozu drogowego materiałów niebezpiecznych podlegających konwencji ADR (*L' Accord européen relatif au transport international des marchandises Dangereuses par Route*) oraz kontrolach międzynarodowego przemieszczania odpadów IMPEL TFS (*Transfrontier Shipments of Waste*). Kontrole przewozów materiałów niebezpiecznych odbywają się wspólnie z Policją, Państwową Strażą Pożarną i Inspekcją Transportu Drogowego, a kontrole przemieszczania odpadów wspólnie z Urzędem Celnym, Strażą Graniczną i Inspekcją Transportu Drogowego.

Na terenie powiatu, w 2012 r. nie odnotowano poważnych awarii, natomiast wystąpiło 1 zdarzenie o znamionach poważnej awarii:

- 12.05.2012 r. w miejscowości Sadzawki, gm. Szypliszki, na drodze krajowej nr 8 samochód ciężarowy zjechał do przydrożnego rowu (dysponentem pojazdu była firma z Łotwy). Doszło do wycieku oleju napędowego w ilości około 700 l. W wyniku wypadku doszło do zanieczyszczenia gruntu olejem napędowym, uszkodzeniu uległa wierzchnia warstwa gleby. Działania ratownicze prowadziła Komenda Miejska PSP w Suwałkach – wypompowano olej napędowy i monitorowano proces podnoszenia ciągnika siodłowego wraz z przyczepą. Wyciek zneutralizowano sorbentem. Pracownicy WIOŚ Białystok – Delegatura w Suwałkach przekazali dokumentację dotyczącą zdarzenia zgodnie z kompetencjami Staroście Suwalskiemu w celu podjęcia odpowiednich działań oraz poinformowali o zdarzeniu RDOŚ w Białymstoku i GDDKiA Oddział Białystok.

Opracował:
Dział Monitoringu Środowiska

Akceptował:
Kierownik Delegatury w Suwałkach
Wiesława Blusiewicz